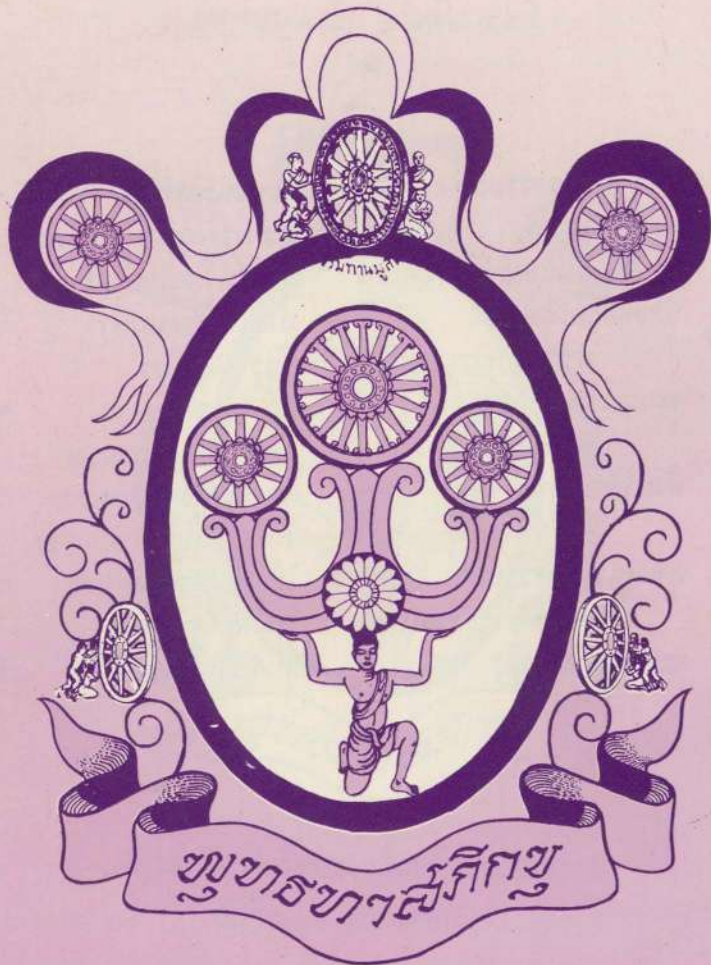

พระรัตนตรัยนั้นแหละคือตัวพุทธศาสนา.

[ชุดหมอนล้อ อันดับ ๕๔]

อุทิศนา

จักรธรรมะมาลัย	จะหม่นท้าวทั้งราชตรี
แผ่ธรรมะรังษี	ตามพระพุทธรูปประสงค์ ฯ
มันหมายจะเสริมศาสน์	สถาปนั้โลกให้อย่าง
ปลอดภัยพินาศ, คง	เป็นโลกศุขสถาพร ฯ
หากแล้งพระธรรมญาณ	อันธพาลกลีบร
จะครองโลกเป็นอากร	ให้ลวลู่สเตรจนาจาน ฯ
จะทุกข์ทนทั้งคืนวัน	พิฆาตกินบมีประมาณ
ด้วยเหตุอหังการ	เข้าครองโลกวิโยคธรรม ฯ
บรรชั้พระพุทธรองค์	จึงประสงค์ประกอบกรรม
ตามแนวพระธรรมนำ	ให้โลกมองผ่องพินภัย ฯ
เผยแผ่พระธรรมทาน	ให้ไพศาลพิชิตชัย
แปดหมื่นสี่พันนัย	อุทิศท้าวทั้งราชตรี ฯ

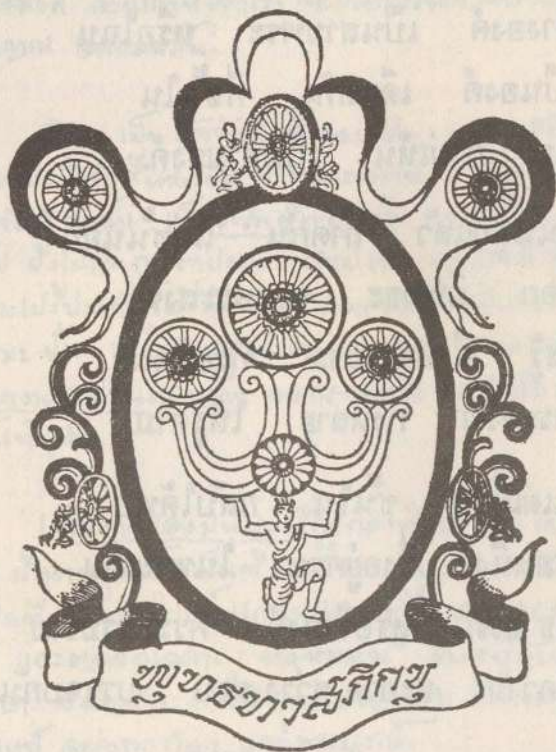
พ.ท.

๒๕๒๓

พระรัตนตรัยนั้นแหละคือตัวพุทธศาสนา.

[ชุดหมอนล้อ อันดับ ๕๔]

ที่ระลึกในวันเยี่ยมสวนโมกข์ของประชาชน

วันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๐

๒๑ กันยายน ๒๕๓๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๕,๐๐๐ เล่ม

พระรัตนตรัย.

พระพุทธะ พระธรรมะ และพระสงฆ์
ล้วนต่างองค์ เป็นสามพระ หรือเ็น
หรือเป็นองค์ เดียวกัน ที่ชั้นใน
ดูเท่าไร ก็ไม่เห็น เป็นสามองค์.

นั่นถูกแล้ว ถ้าดูกัน แต่ชั้นนอก
คือดูออก มีพุทธะ จอมพระสงฆ์
ได้ตรัสรู้ ซึ่งพระธรรม ทรงจำนง
สอนพระสงฆ์ ทงหลาย ให้รู้ตาม.

แต่เมื่อดู ชั้นใน กลับได้พบ
ว่าธรรมหนึ่ง ซึ่งอยู่ครบ ในพระสาม
ทั้งพุทธ สงฆ์ หรือว่าองค์ พระธรรมงาม
ล้วนมีความ สะอาด สว่าง สงบ บรรจบกัน ๆ

Handwritten signature and a red square seal.

คำปฐารก

การวัดค่าเงินหนึ่งชื่อชุดขนานคือ ขบวนการที่ ขึ้นโดย
เพื่อ ก็โดยของขนาดการวัดขนาด แห่งสัตว์รวม เป็นวัตถุ-
ประจวบกับ สอนแต่ที่โลกเรา ละมีความวิเศษ ทางจิต ต่อ-
โดยของ อันหมดสิ้น.

ตาม: เป็น ปัจเจกชน ของสัตว์, แต่เขาสนใจ
กันเพียงมีปัจจัยสี่แห่งวัตถุ สำหรับร่างกาย. สัตว์ที่ขาด
ปัจเจกชนนั้น เป็น สัตว์ที่ขาดแล้ว และเป็นที่ของสูญ-
เสีย ยิ่งไปกว่า การขาดของร่างกาย เพราะขาดมีปัจจัยสี่, ของ
ที่ จะเปรียบกัน มิได้โดย. ความมีสัตว์ที่ขาดจาก
การจะ นั้น เป็น ความทุกข์ ของแต่ละคน และจะหา
อันขาดแก่กันและกัน ของการที่ ก่อให้ ระดับมีลักษณะ
เป็นที่สุด.

เป็น ความของมนุษย์ ที่ถูกตัดที่ สุด คือ การที่หา
คน มีความสุขเป็น เป็นที่พอใจ และมีความอื่นใน
ชีวิตที่ เป็นประโยชน์ แก่ตนและผู้อื่น อยู่ทุกการเป็น
อัน และตลอดเวลา. นั้นหมายความว่า สันอยู่กับ การ-
ศึกษา ชีวิตที่ ค=หา ใช้เวลาของเวลา มีความเป็น
มนุษย์ อย่างถูกที่สุด และ สุขุม.

ข้อของของ ละต้องเป็นดี รัก- ซื่อสัตย์- กตัญญู-
กตเวทิต์ ต่อปิตามารดา ถึงขนาดที่ แม้ของก็ควรเสียสละ
ให้ดี; ละต้องเคารพ เชื่อฟัง ทรูยาอาจารย์คนแก่คนเฒ่า

พระรัตนตรัยนั้นแหละคือตัวพุทธศาสนา.

ท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย,

ธรรมเทศนาเป็นคำรบที่ ๒ นี้^{๕*} ขอแสดงโดยแบบ
ปาฐกถาธรรม เพราะจะเป็นการสะดวกกว่า และมีประโยชน์
กว่า แก่ผู้ฟัง โดยเฉพาะที่ไม่ค่อยคุ้นเคยกับการฟัง. เดียว
ในโลกหรือในบ้านเมืองเรา นิยมการทำอะไรที่มันเป็นการ
เศรษฐกิจเสียหมด คือไม่ให้เสียเวลามาก ไม่ให้เสียสิ่งของ
มาก ไม่ให้เปลืองอะไรมาก ให้ได้ผลดีเต็มที่, การที่ทำให้มัน
ฟังง่าย เข้าใจง่าย ก็เป็นเรื่องเศรษฐกิจด้วยเหมือนกัน คือ
มันจะเสียเวลาน้อย เสียแรงงานน้อย ความลำบากมีน้อย.
ฉะนั้นเราจึงหาวิธีพูดที่สำเร็จประโยชน์ โดยไม่ต้องลำบากมาก
ทั้งแก่ผู้ฟังและผู้แสดง, ดังนั้นการแสดงธรรมในรูปแบบที่

* อาสาฬหบูชาเทศนา กัณฑ์ที่ ๒, ๕ กรกฎาคม ๒๔๒๕.

เรียกว่าปาฐกถาธรรมก็เกิดขึ้นมา และก็กำลังใช้กันอยู่ ในโอกาส^{นี้} ก็จะแสดงโดยแบบ^{นี้} ไม่ใช่โดยแบบเทศนาตามประเพณี.

ดังนั้นจะบอกหัวข้อของการแสดงในวัน^{นี้}ว่าคืออะไร, หัวข้อการแสดงก็บอกได้สั้น ๆ ว่า พระรัตนตรียุ้นั้นแหละ คือตัวพระพุทธศาสนา. ท่านฟังให้ถี่ ให้เข้าใจและมองเห็นชัดว่า ที่เราเรียกกันว่า พระรัตนตรียุ้นั้นแหละ คือตัวพระพุทธศาสนา ต้องเป็น พระรัตนตรัยจริง ไม่ใช่พระรัตนตรัยแต่ปากว่า หรือเป็นเพียงคำพูด หรือเป็นเพียงวัตถุ. พระรัตนตรัยจริงจะเป็นอย่างไร? เราก็กำลังจะพูดกันอยู่เดี๋ยวนี้, เมื่อเข้าใจแล้วก็จะเห็นได้ว่า ที่เรียกว่าพระรัตนตรียุ้นั้นแหละ คือตัวพระพุทธศาสนาที่แท้จริงอีกเหมือนกัน.

๔๒๕. พุทธศาสนามทนอแท้และเปลือก.

พระพุทธศาสนานี้ก็มีตัวจริง ที่เป็นเนื้อแท้ก็มี เป็นเพียงเปลือกก็มี. ท่านลองกិតู, เคยวันคนเห็นว่ามีวัดวาอาราม มีโบสถ์วิหาร มีพระเจดีย์ สร้างขึ้นมากมายใหญ่โต มหาวิหารรุ่งเรือง เขาก็พูดว่า พระศาสนาเจริญ, เคยวันเขา

มักจะพูดกันอย่างนั้น หรือว่าแม่ที่สุดแต่ว่าเห็นพระเหลือง ๆ มาก ๆ เต็มไปหมด ก็ว่าพุทธศาสนาเจริญ.

ถ้าใครคิดอย่างนี้ ก็อยากจะให้คิดดูเองเสียใหม่ต่อไป ว่า สิ่งก่อสร้างมากมาย โบสถ์ พระเจดีย์ วิหารเหล่านี้ มัน เป็นสัญลักษณ์ อย่างใดอย่างหนึ่ง, อย่างมากก็เป็นเพียงสำนักงาน สำนักงานหรือออฟฟิศที่ทำงานเท่านั้น; แม้จะมีโบสถ์ วิหาร พระเจดีย์มาก ก็ยังไม่ใช่ตัวพระพุทธศาสนาหรือ เจริญ มันอาจจะเป็นเพียงว่าเจริญเปลือก เปลือกเจริญ หรือสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นใต้นั้นมันเจริญ.

แม้มีพระสงฆ์มาก ๆ แต่ถ้า พระสงฆ์ไม่มีธรรมะ ก็เป็นเปลือกของพระสงฆ์ เหมือนกัน, ลูกชาวบ้านเอามา บวชเข้า ให้เหลืองเยอะเยอะไปหมด มันก็เป็นลูกชาวบ้านอยู่นั้นแหละ จะเป็นพระสงฆ์ที่มีการประพฤติปฏิบัติ เป็น สุปฏิปันโน สามเณรปฏิบัติไม่ได้; มันก็ไม่มีพระสงฆ์ที่ แท้จริง มีแต่เปลือกของพระสงฆ์.

ทั้งพระธรรม แม้ว่าจะมีพระไตรปิฎกพิมพ์ขึ้นมาก พิมพ์ขึ้น ๆ เป็นหนังสือ เป็นใบลาน เป็นอะไรมาก; แต่ถ้าไม่

สำเร็จประโยชน์. คือไม่มีการประพฤติปฏิบัติแล้ว มันก็เป็นเปลือกของพระธรรมเหมือนกัน อย่างตุ้พระไตรปิฎก มันก็เป็นสัญลักษณ์ของพระธรรม; ถ้าอนุญาตให้พูด ก็จะมีพูดว่า ก็เป็นเพียงเปลือกของพระธรรม เป็นรังของพระธรรม ไม่ใช่ตัวพระธรรมจริง, เหมือนกับรังนก^๕ อาจจะเหลือแต่รังนกก็ได้ ไม่มีตัวนก อย่างนั้นแหละ.

ฉะนั้น อย่าได้คิดว่า พระพุทธศาสนาเจริญ เมื่อมีพระพุทธรูปมาก พระเจดีย์มาก โบสถ์วิหารอะไรมาก หรือว่าเมื่อมีพระไตรปิฎกพิมพ์ขึ้นเต็มบ้านเต็มเมือง หรือว่ามีพระบวชให้เหลือไปหมด ทั้งบ้านทั้งเมือง, นี้ก็ไม่ใช่เป็นการแน่นอนว่าพระพุทธศาสนาเจริญ. ต้องตรวจดูว่า สิ่งเหล่านั้นได้ทำหน้าที่หรือเปล่า, วัดวาอารามได้ทำหน้าที่หรือเปล่า โบสถ์วิหารพระเจดีย์ได้ทำหน้าที่ถูกต้องหรือเปล่า พระคัมภีร์^๕ได้ทำหน้าที่ถูกต้องหรือเปล่า คือเอามาศึกษากันจนรู้ จนเข้าใจ และจนปฏิบัติได้; ไม่ใช่สร้างพระคัมภีร์ไว้สำหรับให้หนูกินให้ปลวกกัด หรือเป็นรังมด อย่างที่เห็นๆ กันอยู่โดยมาก, บางแห่งเก็บพระคัมภีร์โบลานเอาไว้บนชื้อเต็มไปหมด สำหรับหนูกิน สำหรับปลวกกิน.

นี่ ขอให้กตัญญูให้ดี บางคนอาจจะคิดว่า สิ่งเหล่านี้
เป็นพระพุทธศาสนา; อาตมากำลังบอกว่า พระรัตนตรัย
นั้นแหละคือพระพุทธศาสนา และต้องเป็นพระรัตน-
ตรัยจริง, พระพุทธจริง พระธรรมจริง พระสงฆ์จริง.
ฉะนั้น ขอให้ดูเป็นเรื่องๆ ไปว่า พระพุทธคืออะไร, พระธรรม
คืออะไร, พระสงฆ์คืออะไร, อยู่ที่ไหนและเมื่อไร? อย่างนั้น
เป็นต้น.

พระพุทธเจ้าแท้จริง คือ บัญญาที่รู้ธรรมะ.

เมื่อพูดถึงพระพุทธเจ้าโดยทั่วไปภาษาธรรมดา หมายถึง
ถึงบุคคลผู้ค้นพบพระธรรม, พระธรรมเป็นสัจจะของ
ธรรมชาติ ลึกซึ้ง ไม่มีตัวตนเป็นวัตถุ จึงกระทำกันแต่ด้วย
ปัญญา, พระพุทธเจ้า คือผู้ค้นพบพระธรรม ดังนั้น พระ
พุทธเจ้าแท้จริงก็คือปัญญา ที่ค้นพบพระธรรม ที่รู้พระ
ธรรม.

บุคคลส่วนทั่วพระองค์นั้นก็เหมือนกับคนทุกๆ ไป
ร่างกายเหมือนกับคนทุกๆ ไป; แต่ว่าในร่างกายที่เป็นพระ-
พุทธเจ้านั้น มีสิ่งที่เรียกว่าปัญญา มีจิตที่สามารถจะรู้อะไรได้.

ฉะนั้นท่านควรให้คิดว่า จะอยู่ที่ตัวปัญญา หรืออยู่ที่ตัวจิต หรืออยู่ที่ตัวร่างกาย, พระพุทธเจ้าพระองค์จริงนั้น อยู่ที่ตัวร่างกายของพระสิทธัตถะ หรือว่าอยู่ที่จิตของพระสิทธัตถะ หรือว่าอยู่ที่ตัวปัญญาซึ่งอยู่ที่จิตของพระสิทธัตถะ, ถ้าให้เลือกเอาสักอย่างหนึ่ง จะเลือกเอาอย่างไร ?

ถ้าโดยพฤตินัยมันก็ต้องอยู่ด้วยกัน มันต้องมีจิตให้เป็นที่ตั้งของปัญญา แล้วก็รูปร่างกายให้เป็นที่ตั้งของจิต ; เราจึงรวมเอาหมดทั้งองค์ องค์พระสิทธัตถะที่เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ว่าเป็นพระพุทธเจ้า. แต่ถ้าเอาอย่างนี้ก็หมายความว่าเดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว นิพพานแล้ว เผลอแล้ว มันก็จะเสียพระพุทธเจ้าไปไม่มีเหลือ, นี้ก็ไม่ถูก. เราควรจะใคร่ครวญดูจนให้เห็นชัดว่า ความสำเร็จประโยชน์มันอยู่ที่ตรงไหน ปัญญาคืออะไร.

การเกิดของพระพุทธเจ้าเป็นการเกิดทางจิตใจ.

พระสิทธัตถะเกิดมาจากท้องพระมารดา โดยการเกิดธรรมดาที่เรียกว่า ชลาพุชะ ชลาพุชะ—เกิดในน้ำ เหมือนกับสัตว์ทั่วไป, พระสิทธัตถะเกิดมาจากท้องพระมารดา

โดยวิธีชลาพุชะ เหมือนคนทั่วไป; แต่พอ พระสิทธัตถะจะ
เกิดเป็นพระพุทธรเจ้า หรือพระพุทธรเจ้าจะเกิดมาจากพระ
สิทธัตถะนั้น กลับเกิดโดยวิธีที่เรียกว่า โอปปาติกะ. โอป-
ปาติกะที่เขาพูดกันนั้นแหละ แต่เขาหมายความอย่างอื่น
หมายความว่าสัตว์ที่เป็นอะไรก็ไม่รู้ เป็นผี เป็นนาง เป็น
เทวดาอะไรพวกโน้น. เราอยากจะมองว่า โอปปาติกะนี้คือเกิด
โดยจิต โดยทางจิต สมตามที่เขากล่าวว่า โอปปาติกะนั้น ไม่
ต้องมีพ่อ ไม่ต้องมีแม่ ผสมพันธุ์กัน ตั้งครรภ์แล้วเป็นทารก
แล้วค่อยๆ เติบโตขึ้นมา, โอปปาติกะหมายความว่า *ผลงัน*
มาก็เกิดแล้ว เป็นสมบูรณ์แล้ว เป็นโตเต็มที่แล้ว นี้เรียกว่า
โอปปาติกะ, เมื่อพระสิทธัตถะจะเกิดเป็นพระพุทธรเจ้า ก็เกิด
โดยวิธีนี้.

ขอให้สังเกตดู คุรบาอาจารย์บรรพบุรุษของเรา ท่าน
ใช้คำถูกต้องนะ ว่า พระพุทธรเจ้าเสด็จอุบัติ คืออุบัติขึ้นมา
ในโลกนี้, ท่านใช้คำว่าอุบัตินะ ไม่ใช่ ชา—ติ นะ พระพุทธ-
องค์ทรงอุบัติขึ้นมาในโลกนี้ เสด็จอุบัติขึ้นมาในโลกนี้;
คำว่าโอปปาติกะ อุปปาติกะ คำเดียวกันกับคำว่าอุบัติ. พระ
พุทธรเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นมาในโลกนี้ ก็เกิดโดยวิธีที่ผลงันมา

ก็เป็นพระพุทธเจ้า เพราะเกิดจากพระสิทธัตถะ เมื่อตรัสรู้
เป็นพระพุทธเจ้า; ส่วนพระสิทธัตถะเองนั้นต้องเกิดจากท้อง
พระมารดา เกิดอย่างชลาพุชะเหมือนคนทั่วไป.

พุทธบริษัทจะต้องมีการเกิดทางจิตใจ.

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่จะต้องเข้าใจ เพราะว่าเราก็จะต้อง
เกิดอย่างนั้น มิฉะนั้นก็เป็นพุทธบริษัทโง่ไปจนตาย.
ขอภัยพูดหยาบคายหน่อย ว่ามิฉะนั้นก็จะโง่ไปจนตาย,
ถ้าจิตใจมันไม่เปลี่ยนไปเป็นจิตใจอย่างอื่น ในรูปแบบอื่นแล้ว
มันก็ไม่ได้เกิด ก็เป็นอุบาสกโง่ อุบาสิกาโง่ คือว่ามัน
เป็นแต่เปลือก ไม่ได้เป็นอุบาสกอุบาสิกาโดยเนื้อใน,
เพราะว่าข้างในมันไม่ได้เกิดเป็นอุบาสก ไม่ได้เกิดเป็นอุบาสิกา
ยังเป็นนาย ก นาย ข นาย ง ตาสี ตาสา ยายมี ยายมาอยู่
นั่นแหละ มันจะเป็นอุบาสกอุบาสิกาไปไม่ได้. มันต้องรู้อัน
มีการเปลี่ยนแปลงในทางจิตใจ เป็นจิตใจใหม่ขึ้นมา, เกิดทาง
จิตใจอย่างนี้ เรียกว่าโอปปาติกะ ไม่ต้องเกิดเป็นเด็กก่อน ไม่
ต้องอาศัยพ่อแม่ทางเพศ จิตมันเกิดผลงุนขึ้นมา, พอคิดอย่าง
โจรก็เกิดเป็นโจร คิดอย่างอัมธพาลก็เกิดเป็นอัมธพาล คิด

อย่างคนดีก็เกิดเป็นคนดี คิดอย่างคนชั่วก็เกิดเป็นคนชั่ว ผลง
 ขึ้นมาเลย, นี่เรียกว่าเกิดโดยจิตใจ ที่เรียกว่าอุบัติหรือ
 โอปปาติกะ.

ขอให้ทุกคนพยายามที่จะทำตน ให้ได้เกิดโดยวิธี
 โอปปาติกะนี้กันให้จริงๆ, มีจิตใจรู้จักพระรัตนตรัย เข้าถึง
 แล้ว ก็เกิดเป็นอุบาสกหรืออุบาสิกาขึ้นมาทันที ไม่ใช่เป็นแต่ชื่อ
 ไม่ใช่เป็นแต่ทะเบียน. จะเป็นพระเป็นเณรก็เหมือนกันแหละ
 มันต้องมีจิตใจเป็นพระเป็นเณร, มีจิตใจเป็นพระก็เกิดเป็น
 พระ มีจิตใจเป็นเณรก็เกิดเป็นเณร; ถ้าจิตใจยังเป็นชาวบ้าน
 อยู่ มันก็ยังเป็นชาวบ้านอยู่นั่นเอง แม้จะครองจีวรสีเหลือง
 ก็เป็นพระไปไม่ได้, เพราะในจิตใจมันยังเป็นชาวบ้านอยู่, ยัง
 เห็นแก่กิน ยังเห็นแก่กาม ยังเห็นแก่เกียรติ ยังนอนฝันอย่าง
 ชาวบ้านอยู่ มีกิริยาอาการพูดจาอะไรก็ยังคล้ายชาวบ้านอยู่,
 อย่างนั้นมันก็เป็นพระไปไม่ได้ เพราะมันไม่ได้เกิดทางใจ มัน
 ไม่ได้เกิดข้างใน มันก็เท่าเดิม เพียงแต่เอาผ้าสีอื่นมาห่มมา
 ห่มเท่านั้นแหละ.

ฉะนั้น ขอให้สนใจคำว่าเกิดไว้ให้ดี ๆ, เกิดภาษาคน
 มันก็เกิดจากท้องแม่ เกิดโดยอาการของเพศหญิงเพศชาย

ผสมกันเกิดออกมา นี่เป็นการเกิดธรรมดา ถ้าจิตใจเกิด นี้เรียกว่า เกิดทางนามธรรม เป็นโอปปาติกะ, เราจึงเกิดได้มาก เกิดได้เร็ว วันหนึ่งเกิดหลายหนก็ได้ กิดดีเกิดเป็นคนดี กิดชั่วเกิดเป็นคนชั่ว, หรือว่าเอาหน้าที่การงานเป็นหลักก็ได้ คนนี้เป็นชาวนา เป็นชาวไร่ เป็นพ่อค้า เป็นครูบาอาจารย์ เป็นอะไรก็ตาม ถ้าเขามีจิตใจอย่างนั้นจริงๆ เมื่อเขาทำหน้าที่ของเขา เขาก็เป็นอย่างนั้นแหละ เกิดเป็นอย่างนั้นแหละ; ถ้าว่าไม่ทำอย่างนั้น แม้จะเรียกว่าอย่างไร มันก็เป็นอย่างนั้นไม่ได้.

เช่นครูคนหนึ่งเป็นเพียงลูกจ้าง สอนหนังสือเอาเงินเดือนกินไปวันหนึ่งๆ อย่างนี้ก็ไม่ใช่ครูดอก เป็นลูกจ้างรับจ้างสอนหนังสือ เอาเงินเลี้ยงชีวิตไปวันหนึ่งๆ อย่างนี้ไม่ใช่ครู เป็นคนรับจ้าง จะเรียกว่ากรรมกรชนิดหนึ่งก็ได้ สอนหนังสือหากิน. แต่ถ้าว่าเขาทำหน้าที่อย่างครู มีจิตใจอย่างครู มีเมตตา มีกรุณา รักศิษย์เป็นที่ยิ่ง ปฏิบัติหน้าที่ที่ด้วยจิตใจ นั้นแหละเป็นครู, เมื่อไรเขามีจิตใจอย่างนั้น เมื่อนั้นเขาก็เกิดเป็นครู ไม่ใช่ลูกจ้างสอนหนังสือหากิน. นี้ขอให้คิดดูว่า มันต่างกันอย่างไร.

ขอให้พวกเรา รู้จักเกิดทางจิตใจกันเสียให้มาก ๆ แล้ว
ก็จะได้สำเร็จประโยชน์ เรื่องที่บ้านที่เรือนกต เรื่องที่วัดที่วา
กต รู้จักเกิดในทางจิตใจกันเสียใหม่เกิด ก็จะได้เป็นเช่นนั้น
จริง.

กฏอหิปปัจจยตา

คอธรรมะทพระพุทธเจ้าตรัสรู้และเคารพ.

เดียนพระพุทเจ้า เมื่อเกิดเป็นพระสิทธัตถะออก
มานั้น ก็เกิดอย่างธรรมดา จากท้องมารดา, พอเกิดเป็นพระ
พุทเจ้า ก็เกิดโดยวิธีโอปปาติกะหรืออุบัติ ก็เป็นพระ
พุทเจ้า, นี้ฝ่ายจิตใจ ที่ประกอบไปด้วยปัญญา รู้แจ้งเห็นจริง
ธรรมะสำหรับพระพุทเจ้าจะรู้แจ้ง เมื่อรู้แจ้งด้วยตนเองก็
เรียกว่า สัมมาสัมพุทชะ; สิ่งที่ท่านรู้คือธรรมะอันสูงสุด.
เมื่อตอนกลางวันก็พูดแล้วว่า ท่านตรัสรู้ธรรมะสูงสุด คือ
กฏของธรรมชาติ ที่เรียกว่า กฏอหิปปัจจยตา มาขยายความ
ตีความเป็น อริยสัจ ก็ได้ เป็น ปฏิจจสมุขบาท ก็ได้. ท่าน
ตรัสสอน รู้แจ้งสอน ก็มีเกิดเป็นพระพุทเจ้าขึ้นมา เป็น
พระพุทเจ้าจริง.

ที่นี้ ท่านเคารพพระธรรมที่ท่านตรัสรู้; พระธรรม
ที่ท่านตรัสรู้ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่โบราณ ไม่ใช่หนังสือ ไม่ใช่
คัมภีร์. คนบางคนยังไม่รู้ ก็ทราบเสียคว้ยว่า พอพระพุทธเจ้า
ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ท่านก็ตั้งคำถามถามตัวเองว่า
ก่อน^{นี้}ไปจะเคารพใคร? นี่ก็ไปๆ ที่ไหนๆ ก็ไม่มีอะไรที่ควร
จะเคารพ ในที่สุดก็ทรงพบว่า เคารพธรรมะที่ตรัสรู้เองนั้น
แหละ พระพุทธเจ้าก็ตัดสินพระทัยเคารพพระธรรม ในระยะ
ติดๆ กันกับที่ตรัสรู้.

พุทธศาสนา มีกฎที่บัญญัติเป็นพระเจ้า.

ธรรมะที่ตรัสรู้นั้น คือธรรมะสูงสุด คือกฎที่บัญญัติ
เป็นพระเจ้า กฎที่ให้สิ่งทั้งหลายเกิดขึ้น, ก่อน^{นี้}ไม่มีอะไรในสากล
จักรวาล มีกฎที่บัญญัติบังคับให้เกิด เป็นดวงอาทิตย์
เป็นดาว เป็นอะไรขึ้นมา จนกระทั่งเป็นโลก กฎที่บัญญัติ
ทำให้เป็นอย่าง^{นี้}. กฎที่ว่า เพราะสิ่ง^{นี้}มี สิ่ง^{นี้}ก็มี สิ่ง^{นี้}ไม่มี
สิ่ง^{นี้}ก็พลอยไม่มี คือเหตุบัญญัติ นี้กฎอัน^{นี้}ที่ได้ตรัสรู้นั้นมา;
ก็เรียกว่าตรัสรู้ สิ่งซึ่งเป็นเหตุให้เกิดสิ่งทั้งปวง สิ่ง^{นี้}ที่ควบคุม
สิ่งทั้งปวง สิ่ง^{นี้}ที่ทำลายสิ่งทั้งปวง, สิ่ง^{นี้}ที่มีอยู่ในที่ทั่วไป สิ่ง^{นี้}ที่เป็น

ใหญ่กว่าสิ่งทั้งปวง สิ่งที่อยู่ไปเสียทุกสิ่ง คือกฎอภิปัจจัยตา ซึ่ง
 อยากจะให้ถือว่า นั่นคือ พระเจ้าในพระพุทธศาสนา.

การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ทำให้พระองค์รู้จักสิ่ง ๆ
 หนึ่ง ซึ่งควรจะถือว่า เป็นพระเจ้าในพระพุทธศาสนา คือ
 กฎของธรรมชาติ ซึ่งเรียกว่ากฎของอภิปัจจัยตา ทำให้สิ่ง
 ต่าง ๆ เกิดขึ้น และเป็นไป และดับลง เกิดขึ้น เป็นไป ดับลง,
 เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป วนเวียนกันอยู่
 ทุกอย่าง ทุก ๆ ปริมาณที่ประกอบกันขึ้นเป็นจักรวาล; กฎนี้
 คือพระเจ้าของชาวพุทธ. ชาวพุทธมีพระเจ้าที่จริงแล้วถึง
 ขนาดนั้น ยังโง่ไปยึดพระเจ้าผี ๆ สาง ๆ เทวดา เทวะอะไรก็ไม่
 รู้ ซึ่งไม่จริงเลย ไม่จริงเหมือนกฎอภิปัจจัยตาที่สร้างโลก ที่
 ควบคุมโลก ที่ทำลายโลกให้หมุนเวียนกันอยู่อย่างนี้ แล้ว
 สิ่งอยู่ในทุก ๆ ปริมาณที่ประกอบกันขึ้นเป็นทุกสิ่ง, เรียกว่า
 สร้างทุกสิ่ง ควบคุมทุกสิ่ง จัดการอยู่ทุก ๆ สิ่ง.

ที่อยากจะอธิบายเรื่องราว พระเจ้าสร้างโลก ก็คือ
 กฎอภิปัจจัยตา ควบคุมอยู่ทุก ๆ ปริมาณ; ทำให้คนเกิดขึ้น
 มา ทำให้เด็กเกิดขึ้นมา ทำให้โตขึ้นเป็นหนุ่มเป็นสาว ทำให้

สืบทอดด้วยการสืบทอดโดยกฎของอิทัปปัจจยตา ทำให้อยาก
 สืบทอดแล้วก็สืบทอด แล้วเกิดทารกขึ้นมาใหม่โดยกฎของ
 อิทัปปัจจยตา, อย่างนี้แล้วไม่เรียกว่าพระเจ้าสร้างโลก แล้วจะ
 ให้เรียกว่าอะไร. ฉะนั้น กฎอิทัปปัจจยตาเป็นผู้สร้างโลก
 เป็นผู้ควบคุมโลก เป็นผู้ทำลายโลก เป็นกราว ๆ, แล้ว
 สร้าง แล้วควบคุม แล้วทำลาย.

บางที่จะเรียกว่ากฎแห่งกรรมก็ได้ กฎแห่งกรรม
 มีความอยาก ทำกรรม ได้รับผลกรรม มีความอยากแล้ว
 ก็ทำกรรม ได้รับผลกรรม, จะเรียกว่า กฎของไตรลักษณ์
 ก็ได้ มันเป็นกฎเดียวกันแหละ, เรียกว่ากฎอิทัปปัจจยตาดี
 กว่า มันมีหน้าที่การงานที่น่าดูกว่า คือสร้างสิ่งทั้งปวงควบคุม
 สิ่งทั้งปวง ทำลายสิ่งทั้งปวง ควบคุมอยู่ที่ทั่วไป ใน
 ทุก ๆ ปริมาณ; แม้ว่าเป็นปริมาณของอุจจาระ กฎอิทัปปัจจยตาก็ยังไปควบคุมอยู่ที่นั่นได้. พระนารายณ์ พระอิศวร
 พระพรหมไปควบคุมอยู่ที่นั่นได้หรือ ใครจะเชื่อ เพราะพูด
 อย่างบุคคล พระอิศวร พระนารายณ์เป็นอย่างบุคคล จะไป
 ควบคุมปริมาณทุกปริมาณในกองขี้หมาได้ อย่างไรเล่า. ฉะนั้น
 พระเจ้านั้นไม่ใช่พระเจ้าจริงหรอก พระเจ้าคนไม่รู้พูด ส่วน

พระเจ้า^๕นี้เป็นพระเจ้าที่คน^๖รู้พูด, คน^๖ที่^๖รู้^๖ค้นพบ แล้ว^๖ก็^๖สอนให้^๖รู้^๖ ว่า^๖กฎ^๖อ^๖ท^๖ป^๖บ^๖ัจ^๖จ^๖ย^๖ตา^๖บ^๖ัน^๖ท^๖าล^๖ให้^๖เกิ^๖ต^๖อะ^๖ไร^๖ก็^๖ไ^๖ด้^๖ ทุ^๖ก^๖ส^๖ิง^๖เล^๖ย^๖ไม่^๖ยก^๖เว^๖้น^๖อะ^๖ไร^๖ ให้^๖เกิ^๖ต^๖ข^๖ัน^๖มา^๖ แล^๖ว^๖ก็^๖คว^๖บ^๖ค^๖ุ^๖ม^๖อยู่^๖ แล^๖ว^๖ก็^๖ทำ^๖ลา^๖ย^๖ไป^๖เส^๖ย^๖ให้^๖เกิ^๖ต^๖ข^๖ัน^๖มา^๖ คว^๖บ^๖ค^๖ุ^๖ม^๖อยู่^๖ ทำ^๖ลา^๖ย^๖ไป^๖เส^๖ย^๖.

นี่พระเจ้า^๕ของชาวพุทธ ไม่ใช่คน ไม่เป็นคน ไม่เป็นเทวดา ไม่เป็นอะไรหมด เป็นกฎ^๕ของธรรมชาติ คือกฎ^๕อ^๕ท^๕ป^๕บ^๕ัจ^๕จ^๕ย^๕ตา, เรียกว่าพระเจ้า เพราะทำหน้าที่เหมือนพระเจ้าตามที่เขากล่าวทุกอย่าง แล^๕ว^๕เ^๕ก^๕ง^๕จ^๕ริง^๕จ^๕น^๕ด^๕ึง^๕ก^๕ับ^๕พระ^๕พุ^๕ท^๕เจ้า^๕ย^๕อม^๕เค^๕าร^๕พ^๕ ก^๕ิ^๕ต^๕ค^๕ุ^๕ช^๕ิ พระพุท^๕เจ้า^๕ย^๕อม^๕เค^๕าร^๕พ^๕ แล^๕ว^๕เร^๕า^๕ส^๕าว^๕ก^๕ของ^๕พระ^๕พุ^๕ท^๕เจ้า^๕จะ^๕ไม่^๕เค^๕าร^๕พ^๕ ม^๕ัน^๕ก^๕ั^๕บ^๕ั^๕ส^๕ัน^๕ที^๕. เร^๕า^๕ต^๕้อง^๕ร^๕ู้^๕จ^๕ัก^๕กฎ^๕เก^๕ณ^๕ท^๕์^๕ข^๕้อ^๕นี้ คือกฎ^๕อ^๕ท^๕ป^๕บ^๕ัจ^๕จ^๕ย^๕ตา^๕ป^๕ฎ^๕ิ^๕จ^๕ส^๕ม^๕ุ^๕ป^๕า^๕ท^๕ ให้^๕ทุ^๕ก^๕์^๕เกิ^๕ต^๕อ^๕ย^๕่าง^๕ไร^๕ ให้^๕ทุ^๕ก^๕์^๕ค^๕ั^๕บ^๕ไป^๕อ^๕ย^๕่าง^๕ไร^๕, เร^๕า^๕ต^๕้อง^๕เค^๕าร^๕พ^๕ คือ^๕ประ^๕พ^๕ล^๕ุ^๕ติ^๕ป^๕ร^๕ก^๕ิ^๕ต^๕ิ^๕ให้^๕ถ^๕ู^๕ก^๕ต^๕้อง^๕ แล^๕ว^๕ก็^๕ไม่^๕ให้^๕เกิ^๕ต^๕ใน^๕ฝ^๕่าย^๕ฝ^๕ิด^๕ คือ^๕เป็น^๕ทุ^๕ก^๕์^๕ให้^๕เกิ^๕ต^๕ใน^๕ฝ^๕่าย^๕ถ^๕ู^๕ คือ^๕ไม่^๕เป็น^๕ทุ^๕ก^๕์^๕.

ที่^๕นี้^๕พระ^๕พุ^๕ท^๕เจ้า^๕ใน^๕ประ^๕วั^๕ติ^๕ศา^๕ส^๕ตร^๕ ที่^๕เร^๕า^๕ร^๕ู้^๕จ^๕ัก^๕ก^๕ัน^๕น^๕ี้^๕ท่าน^๕เป็น^๕คน^๕แรก^๕ที่^๕ค^๕ัน^๕พบ^๕กฎ^๕นี้^๕, ถ้า^๕จะ^๕เรีย^๕กว่า^๕นัก^๕วิ^๕ทยา^๕ศา^๕ส^๕ตร^๕พระ^๕พุ^๕ท^๕เจ้า^๕ก็^๕เป็น^๕ย^๕อด^๕นัก^๕วิ^๕ทยา^๕ศา^๕ส^๕ตร^๕ ค^๕ัน^๕พบ^๕กฎ^๕นี้^๕ ความ^๕จ^๕ริง^๕อัน^๕นี้^๕ ที่^๕ทำ^๕ให้^๕เกิ^๕ต^๕ส^๕ิง^๕ท^๕ง^๕ป^๕วง^๕ และ^๕นัก^๕วิ^๕ทยา^๕ศา^๕ส^๕ตร^๕บ^๕ั^๕จ^๕ุ^๕บ^๕ัน^๕นี้^๕

เขายอมรับพระเจ้าชนิดนี้ได้; นักวิทยาศาสตร์ปัจจุบันนี้
 เขาไม่อาจจะยอมรับพระเจ้าตามที่กล่าวไว้ในศาสนาต่าง ๆ แต่
 เขาไม่เคยได้ยินได้ฟังว่า ในพุทธศาสนามีพระเจ้า. พวกฝรั่ง
 เขาบัญญัติว่า พุทธศาสนาไม่มีพระเจ้า พวกเราก็ไปโง่ตาม
 กันเขา ว่าพุทธศาสนาไม่มีพระเจ้า, ฉะนั้นไปสอนกันเสีย
 ใหม่ให้ดี ๆ ในการศึกษา ว่าพระพุทธานุภาพไม่มีพระเจ้า นั้น
 คนโง่มันพูด พุทธศาสนามีพระเจ้าที่ยิ่งกว่าพระเจ้า เห็น
 กว่าพระเจ้าใด ๆ สร้างสิ่งทั้งปวงจริง ควบคุมสิ่งทั้งปวงจริง
 คือกฎของอิทัปปัจจยตา เป็นพระเจ้าที่นักวิทยาศาสตร์ยอมรับ
 ได้ทันที. แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีใครสนใจ เพราะว่าไม่มีใครไป
 บอกเขา พวกชาวพุทธก็โง่ที่ไปตามกัน พวกฝรั่งที่พูดว่า
 พุทธศาสนาไม่มีพระเจ้า; ขอยืนยันว่า พุทธศาสนาที่แท้จริงมี
 พระเจ้าที่ยิ่งกว่าพระเจ้า คือกฎแห่งอิทัปปัจจยตา ซึ่งเป็น
 กฎของธรรมชาติ.

พระพุทธเจ้าเป็นผู้ค้นพบ เคารพ และสอน.

เอา หน้าที่คู่ของพระพุทธเจ้า เนื้อหนังร่างกายของ
 ท่านก็เป็นเหมือนเราท่านทั้งหลาย สติปัญญาของท่านเจริญ

คามกฎของอิทัปปัจจยตา จนรู้จักสิ่งที่เรียกว่าอิทัปปัจจยตา หรือกฎอิทัปปัจจยตา. พระสีทธัตตะเอาบัญญัติที่โหมมา ที่ จะมารู้กฎของอิทัปปัจจยตาซึ่งเป็นพระเจ้า? มันก็โดยกฎอิทัปปัจจยตาอีกนั่นเอง, บัญญัติของพระสีทธัตตะเจริญอกงาม ก้าวหน้า จนรู้จักกฎอิทัปปัจจยตา แล้วก็รู้ว่า^๕ เป็นสิ่งสูงสุด แล้วก็ยอมเคารพธรรมะนี้ คือกฎของอิทัปปัจจยตา ที่พระองค์ ได้ตรัสรู้.

ที่พูดเสียดยาวอย่างนี้ ชำกับที่เคยพูดตอนเย็น ที่หนึ่งแล้ว ก็เพื่อให้รู้จักพระพุทธเจ้าต^๕ช^๕น, ขอให้ทุกคนรู้จัก พระพุทธเจ้าต^๕ช^๕น เพราะเรากำลังจะพูดถึงพระพุทธเจ้า ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของพระรัตนตรัย. เดียวนี้เราสอนว่า พระพุทธเจ้าคือผู้ให้กำเนิดพระพุทธศาสนา, นั้นมันยังน้อย ไป ก็ถูกแหละ แต่คำพูดมันยังน้อยไป; ท่านค้นพบตัวแท้ ของธรรมะที่เป็นตัวศาสนา ค้นพบสิ่งที่สำคัญที่สุดที่สูงที่สุด ที่ทุกคนจะต้องรับรู้ แล้วจะต้องปฏิบัติตาม.

เอาละ, เป็นอันว่าพระพุทธเจ้านั้น เราเรียกว่า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน, ผู้ตื่นคือตื่นจากหลับ คือกิเลสหรือความ โง่^๕ เหมือนตื่นนอน, ครั้นตื่นจากกิเลส จากหลับของกิเลส

แล้ว ท่านก็รู้ คือ รู้ รู้อย่างที่ควรจะรู้ คือ รู้กฎของอิทัป-
 ปัจจยตา, ท่านก็เอาชนะธรรมชาติฝ่ายที่เป็นทุกข์ได้ ท่านก็
 เลย เป็นผู้เบิกบาน. เราให้คำจำกัดความแก่พระพุทธเจ้าว่า ผู้
 ตื่น ผู้รู้ ผู้เบิกบาน นั้นถูกต้องที่สุดแล้ว; สวคคมนตรีกันอยู่ทุกวัน
 ว่าอย่างนี้ ก็อย่าสวดแต่ปากซี พอสวดว่าพระพุทธเจ้าผู้ตื่น
 ก็ให้รู้ว่าตื่นจริงๆ รู้ ก็ให้รู้จริงๆ เบิกบาน ก็ให้รู้ว่าเบิกบาน
 อย่างไรจริงๆ, นี่ มันใกล้ชิดพระพุทธเจ้าตัวจริงเข้าไปอย่างนี้.

พระพุทธเจ้า เราจะพูดโดยคำพุทธธรรมตาชาวบ้าน
 พูด ก็พูดว่า ผู้ตื่น ท่านกันนะ, แล้วผู้พบ ท่านก็พบ คือ
 ตรัสรู้, แล้วก็ท่าน เคารพ สิ่งที่ท่านค้นพบ, แล้วก็ท่าน สอน
 สิ่งที่ท่านเคารพ, แล้วก็ท่าน ก็ประดิษฐานความรู้ลงไป
 โลก เหมือนกับ ตั้งศาสนา. นี่ พระพุทธเจ้าท่านทำหน้าที่ค้น
 แล้วก็พบ แล้วก็เคารพ เอาสิ่งนั้นมาสอน มาตั้งเป็นระบบ
 การเรียน การปฏิบัติ ได้รับผลของการปฏิบัติ ลงไปในโลก
 เรียกว่าพระศาสนา ก็พระธรรมมีอยู่ในโลก.

พระพุทธเจ้าอยู่ในใจของคนที่รู้จักที่บังจยตา.

นี่ พระพุทธเจ้าโดยบุคคล ก็ไม่อยู่แล้ว ; พระพุทธเจ้าโดยอะไรที่ยังอยู่, อยู่ที่ไหน ? โดยบุคคล พระพุทธเจ้าก็นิพพานแล้ว เผลอแต่พระธาตุ เทียบกระจัดกระจายอยู่ที่นั่นที่นั่น ซึ่งทำอะไรไม่ได้ นอกจากเป็นอนุสรณ์ เป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึก ; แต่ว่าสิ่งที่ท่านค้นพบแล้วสอนมันยังเหลืออยู่. ข้อนี้ตรงกับข้อความในมหาปรินิพพานสูตรว่า ัมมวินัยที่ตถาคตแสดงแล้ว บัญญัติแล้ว นั้นจักอยู่เป็นศาสดาของพวกเธอ หลังจากตถาคตล่วงลับไปโดยร่างกาย, ธรรมะนั้นแหละยังอยู่ ธรรมะนั้นอยู่ในลักษณะที่เป็นการรู้ เป็นการบอกให้รู้ ก็ยังอยู่.

สติปัญญาชนิดนั้น อาจจะสร้างขึ้นได้ในพวกเราแต่ละคน ๆ ตามมากตามน้อย. ที่พูดก็ไม่ใช่อวดดี ว่าคนเดียวมัน ถ้าพยายามศึกษาปฏิบัติให้เต็มที่ ก็ารู้ตามพระพุทธเจ้าได้ ; แต่ไม่เป็นพระพุทธเจ้าคอก เพราะว่าเราไม่ได้รู้เอง พระพุทธเจ้าท่านค้นเอง พบเอง รู้เอง, ส่วนเราเนี่ย ศึกษาตามพระพุทธเจ้า รู้ตามพระพุทธเจ้า แล้วเราก็อู้ได้เหมือนกัน

สิ่งที่เรารู้ได้เหมือนกันนั่นแหละ คือธรรมะ ที่พระองค์ตรัสว่า
จะเป็นศาสนาของพวกเธอ หลังจากร่างกาย^๕ล่วงลับไปแล้ว.

มองให้ดีจะเห็นว่า พระพุทธเจ้ายังอยู่, บัญญา^๕ที่ทำให้
ให้มองเห็นธรรมะหรือกฎอิทัปปัจจย^๕ตามยังหาได้ ยังสร้าง^๕ขึ้น
มาได้ ยังปลุก^๕ผั่ง^๕ขึ้นมาได้ ในจิตใจของพวกเราแต่ละคน ๆ
นะนั่น พระพุทธเจ้ายังอยู่ อยู่ที่ไหน? อยู่ในหัวใจของ
คนที่รู้ธรรมะ, พระพุทธเจ้าไม่ได้อยู่ที่พระธาตุในพระเจดีย์
ทั้งหลายหรอก, ถ้าถืออย่างนั้นละก็เป็นไสยศาสตร์ไปเลย มี
วิญาณของพระพุทธเจ้าสิงอยู่ในพระเจดีย์ ในพระธาตุ
อย่าง^๕เป็นไสยศาสตร์ไปเลย ไม่ใช่เป็นพุทธศาสนา. ถ้าเป็น
พุทธศาสนา พระพุทธเจ้าอยู่ที่ปัญญา^๕ ที่ทำให้รู้ธรรมะอันสูงสุด
ที่ดับทุกข์ได้, ใครสร้าง^๕ขึ้นมาได้ ก็อยู่ในคนนั้น อยู่ในใจ
ของคนนั้น.

พระพุทธเจ้าที่แท้จริงจะอยู่ในใจ ของคนที่มีปัญญา^๕รู้จัก
อิทัปปัจจย^๕ตา คือความเกิดแห่งทุกข์และความดับแห่งทุกข์,
กฎธรรมชาติเรียกว่ากฎอิทัปปัจจย^๕ตา ว่าด้วยความเกิดขึ้นแห่ง
ทุกข์ และความดับลงแห่งทุกข์; จิตดวงไหนมีปัญญา^๕รู้จัก

สิ่ง^{นี้} นั้นแหละพระพุทธเจ้า คือปัญญาของจิตนั้นที่รู้จัก
 อธิปไตย^{นี้} จ्ञายตา นั้นคือพระพุทธเจ้า ก็อยู่ในคน ในหัวใจของ
 คนที่มีปัญญารู้จักอธิปไตย^{นี้} จ्ञายตา. อย่าไปหาพระพุทธเจ้าที่ไหน
 เลย บัวยการ ที่โบสถ์ ที่วิหาร ที่พระเจดีย์ ที่พระพุทธรูป
 ที่พระธาตุ บัวยการ; จงหาในจิตใจของคนที่มีสติปัญญา
 พอที่จะรู้อธิปไตย^{นี้} จ्ञายตา ว่าทุกข์เกิดขึ้นมาอย่างไร ทุกข์ดับไป
 อย่างไร.

ที่^{นี้} เมื่อไรกันเล่า เมื่อไรกันเล่า? ก็เมื่อรู้^{นี้} นั้นแหละ
 เมื่อไรรู้ ก็เมื่อนั้นแหละ เป็นอกาลโก. เมื่อไรเป็นสันตภิฏฐิโก
 รู้ประจักษ์ด้วยใจเอง เมื่อนั้นแหละก็เป็นเวลา^{นี้} ทรู; ไม่จำกัด
 ว่าที่ไหน เมื่อไร จำกัดลงไปว่าเมื่อรู้^{นี้} นั้นแหละ ที่เมืองไทยก็ได้
 ที่อินเดียก็ได้, และเมื่อไร เมื่อจิตมัน^{นี้} ทรู.

ที่^{นี้} ที่จิตมัน^{นี้} ทรูนี้ มันก็มีหลายปริยายเหมือนกัน ที่^{นี้} ทรู
 ตามธรรมชาติ จิตตามธรรมชาติที่ไม่มีกิเลสครอบงำ มันก็^{นี้} ทรู
 ได้ไม่น้อยเหมือนกัน จิตมัน^{นี้} ฝิ่งจะ^{นี้} ทรูเมื่อ^{นี้} กิเลสครอบงำ;
 จิตเต็มแท้^{นี้} ที่^{นี้} กิเลสไม่^{นี้} ครอบงำนั้น พอจะ^{นี้} ทรูอะไร^{นี้} ได้ เป็น^{นี้} หน่อ
 ของพระพุทธเจ้า เป็น^{นี้} เชื้อของความเป็น^{นี้} พุทธะ^{นี้} ได้ ไม่^{นี้} เป็น
 พุทธะสมบูรณ์. ลองทำให้^{นี้} จิตหมก^{นี้} กิเลส หรือ^{นี้} ว่างจาก^{นี้} กิเลส

เถอะ มันจะรู้อะไรพอสมควร เรียกว่าเชื่อแห่งความเป็น
พุทธะ.

ที่นี้ ปฏิบัติธรรมะ มากขึ้น ๆ จิตนี้มันก็เปลี่ยนไป
เป็นจิตที่กิเลสเกิดไม่ได้ กิเลสหมดไป เรียกว่ารู้โดยสมบูรณ์
เมื่อนั้น, เมื่อเราทำให้การปฏิบัติถึงขีดสูงสุด รู้ทุกสิ่ง เมื่อ
นั้นแหละเรามีพระพุทธเจ้า. มีที่ไหน? มีในบัญญัติที่มีอยู่
ในจิตใจของคน. จิตใจอยู่ที่ไหน? ก็อยู่ในร่างกายของคน
ถ้าหาชั้นนอกสุดก็หาที่ร่างกายของคน, หาดีกเข้าไปก็หาคือบัญญัติ
ของคน, หาดีกเข้าไปอีก ก็อยู่ที่จิตใจที่มันรู้ข้อปฏิบัติ
ความรู้ข้อปฏิบัติที่มีอยู่ในบัญญัติ ในจิตใจของคน
นี่คือพระพุทธเจ้า, ฉะนั้นใครจะสร้างขึ้นมาได้ ถ้ารู้เรื่องนี้
และมีความพยายาม ความพากเพียรพอ ปฏิบัติให้ถูกต้อง
แท้จริง ก็สร้างขึ้นมาได้ไม่ว่าใคร.

การมีพระพุทธเจ้าอย่างพุทธศาสตร์.

แต่เดี๋ยวนี้ คนส่วนมากไม่สนใจเรื่องนี้ เพราะไม่รู้
เรื่องนี้ เพราะกิเลสมันคอยขี้ออเอาไว้, คนในโลกเกือบจะทั้ง
หมดคน กิเลสมันขี้ออเอาไว้ ให้ไปหากามารมณ์ หาเรื่องกิน

เรื่องกาม เรื่องเกียรติ ไม่มีเวลาไหนที่จะมาสนใจพระพุทธเจ้า หรือธรรมะ ก็เลยไม่ได้ ทั้งโลกแหละมันก็เลยไม่ได้. ไม่ว่าจะ ที่อินเดีย หรือที่เมืองไทย หรือที่ไหน คนอย่างนี้ไม่มีวันที่ จะพบกับกับพระพุทธเจ้าจริง ๆ. ให้เอาพระพุทธรูปมาร้อย พวงแขวนคอให้คอหักก็ไม่รู้ มันก็ไม่อาจจะรู้พระพุทธเจ้าได้, ให้ไปไหว้พระพุทธรูปในโบสถ์ทุก ๆ โบสถ์ ก็รู้ไม่ได้ เพราะ ไหว้อย่างไสยศาสตร์.

พวกท่านทั้งหลายก็อย่าอวดดีไปเลย, ท่านทั้งหลาย จำนวนมาก ไหว้พระพุทธรูปอย่างไสยศาสตร์นะ ไปกราบ ตรงหน้าพระพุทธรูป ในใจขอร้องให้ช่วยเหลือ ให้ช่วยเหลือ นั้นแหละคือไสยศาสตร์. กราบพระพุทธรูปเพราะต้องการให้ช่วยเหลือ นั้นเป็นไสยศาสตร์ ไม่ได้กราบพระ พุทธรูปเพราะรู้ว่าพระพุทธเจ้าเป็นอย่างไร ไม่ได้กราบเพราะ ความพอใจเลื่อมใสในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า; เป็นพระ เป็นเณร เป็นอุบาสกอุบาสิกาเข้าไปในโบสถ์ กราบพระพุทธรูปเป็นไสยศาสตร์ทั้งนั้น กราบสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วย อ้อนวอน ให้ช่วย, ถ้ากราบอย่างนี้เป็นไสยศาสตร์.

ถ้ากราบเป็นพุทธศาสตร์ เพราะเรารู้ว่าพระพุทเจ้า
 ตรีสรู้อะไร ท่านมีปัญญาอย่างไร ท่านรู้กฎอิทับบัจยตา
 อย่างไร แล้วกราบลงไป, เพราะความเลื่อมใสพอใจ
 ในการตรีสรู้อะไรของพระพุทเจ้า จึงกราบลงไป นี่จะเป็น
 พุทธศาสตร์, กราบอย่างนี้ เป็นพุทธบริษัท. กราบ
 ด้วยคิดให้ช่วยขอร้องให้ช่วย นั้นมันเป็นไสยศาสตร์ ไม่ใช่
 พุทธศาสตร์ ไม่ใช่พุทธศาสนา, ถ้าใครเคยกราบแต่จะให้ช่วย
 มันเป็นไสยศาสตร์. *ไสยศาสตร์นี้มีไว้สำหรับคนปัญญาอ่อน*
ไสยศาสตร์นี้เล็กไม่ได้ ไสยศาสตร์นี้ต้องเก็บไว้ให้คนปัญญา
อ่อน ในโลกมันมีคนปัญญาอ่อน ที่กรุงเทพฯ มีมากที่สุด,
คนมีปัญญาอ่อน มีพระพุทธรูปอย่างไสยศาสตร์.

ทีนี้ก็คิดดูซิว่า เราจะมิพระพุทเจ้ากันอย่างไร ?
 ต้องเป็นเรื่อง วิชาความจริง ที่ปฏิบัติได้จริง แล้วดับทุกข์
 ได้, นี่จะเป็นพุทธบริษัท. เดียวกันก็มีแต่เอาเปรียบนี้
 เอาเปรียบ ทำอะไรนิดหน่อยก็อ้อนวอนให้ช่วย ให้พระเจ้า
 ช่วย, เดียวก็พูดว่า ข้าพเจ้าขออ่าคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่ง
 ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงมาช่วยคลบบันดาลให้ท่านมี
 ความสุขความเจริญ; อย่างนี้ไม่เป็นพุทธหรอก มันเป็น

ไสยศาสตร์. ไปขอให้คนอื่นมาช่วย ตัวเองไม่ทำ อย่างนี้เป็นไสยศาสตร์, ถ้าเป็นพุทธศาสตร์ตัวเองต้องทำ, เราต้องเชื่อแน่ว่าเราทำถูกต้องแล้ว มันมีผลขึ้นมาช่วยเอง.

พระธรรมคอสงศกคัสติททแท้จริง.

พระพุทธเจ้าแท้จริง ไม่ใจจืดใจดำจนต้องอ้อนวอนให้มาช่วยหรือก ท่านช่วยเอง, หรือว่าสังศกคัสติทททั้งหลายในสากลโลก ถ้าเป็นสังศกคัสติททจริง มันช่วยเองแหละ ไม่ต้องมางอนง้ออ้อนวอนว่าจงมาช่วย ขอให้มาช่วย ขออ้างคุณมาช่วย, ต้องเอาหัวหมูไปจ้าง เอาบายศรีไปจ้าง เอาเหล้าไปจ้าง มีสังศกคัสติททบางชนิดเอาเหล้าไปจ้างให้ช่วย; อย่างนี้ไม่เป็นพุทธ แล้วก็ไม่ใช่สังศกคัสติทท สังศกคัสติททเหล่านั้นเป็นของเก๊หงนนแหละ ของปลอมทงนนแหละ. ถ้าสังศกคัสติททจริงก็ช่วยเองแหละ ถ้าเป็นสังศกคัสติททจริง มันพร้อมที่จะช่วยอยู่เสมอ ไม่ต้องอ้อนวอนว่าจงมาช่วย, ฉะนั้น เรามีสังศกคัสติททแท้จริง ที่ไม่ต้องอ้อนวอน เพียงแต่เราทำตัวให้นำช่วยเท่านั้น ก็ช่วยทันที. เคยมีคนมันเหลวไหลนี้ ไม่ทำตัวให้นำช่วย ไปทำบาป ทำกรรม ทำชั่ว แล้วใครจะช่วย

ไม่มีใครช่วยได้; ถึงจะเอาหัวหมู เอาเหล้าไปจ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ให้มาช่วย มันก็ช่วยไม่ได้หรอก มันทำโง่ ๆ ไปอย่างนั้น
เองแหละ.

พุทธบริษัทไม่ต้องอ้อนวอนในทำนองนั้นะ ถ้าพุทธ-
บริษัทจะ อ้อนวอนตามแบบพุทธบริษัท ก็คือสมักร
ปฏิบัติให้ถูก ให้ตรงตามพระพุทธรประสงค์ ตามคำสั่ง
สอนของพระองค์ นั่นแหละคืออ้อนวอน. อย่างนั้นทำพิธี
อ้อนวอน เหมือนที่เขาอ้อนวอนผีसागเทวดากันอย่างนั้นเลย
บวการ ไม่มีประโยชน์ ไม่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไหนจะช่วย เพียงแต่
ทำการอ้อนวอน, ถ้าช่วยก็เป็นศักดิ์สิทธิ์กินสินบน ใช้ไม่ได้;
ถ้าเราทำตัวให้น่าช่วย คือ ปฏิบัติดี แล้วมันช่วยเองทันที มัน
ช่วยอยู่ในตัวมันเอง โดยกฎของอิทัปปัจจยตา.

ขอให้ทุกคนพวกเราทุกคน ทำตนให้น่าช่วย ทำตน
ชนิดที่ให้น่าช่วย พระเจ้าน่าช่วย, มันก็ช่วยในตัวมันเองทันที
โดยกฎของอิทัปปัจจยตา เพราะว่าพระเจ้าสูงสุดนั้นก็คือกฎ
ของอิทัปปัจจยตา เมื่อเราปฏิบัติตามกฎนั้น ก็คล้ายกับอ้อน-
วอนอยู่แล้ว มันก็ช่วยพร้อมกันเลย; ปฏิบัติตนให้ดี ให้ถูก

ให้ควรรู้ นั่นคือทำตนให้น่าช่วย แล้วมันก็ช่วยทันที พร้อม
 อยู่เสมอที่จะช่วย. เปรียบเหมือนว่าแสงสว่าง หรือว่าอากาศ
 ที่มันอยู่ทั่วไปในบรรยากาศ เราเปิดหน้าต่าง เปิดประตู มัน
 เข้ามาทันที ไม่ต้องเชิญ แสงแดดแสงสว่างก็เข้ามาทันที ถ้า
 เราเปิดประตูเปิดหน้าต่าง; แต่ถ้าเราปิดประตู ปิดหน้าต่าง
 เสียด้วยอวิชชา มันก็เข้ามาไม่ได้ มันก็ช่วยไม่ได้. อากาศดี ๆ
 สำหรับหายใจ เราเปิดประตูเปิดหน้าต่าง มันก็เข้ามาทันทีเลย
 ไม่ต้องอ้อนวอนว่าเข้ามา, เราก็ได้อากาศดีหายใจ เพราะว่าเรา
 ทำตัวถูกต้อง ทำตัวให้น่าช่วย มันก็เข้ามาช่วยเอง.

เราจงปฏิบัติต่อพระเจ้าคือกฎของอิทัปปัจจยตา ให้
 ถูกต้องในลักษณะอย่างนี้, เราก็มีพระธรรม พระธรรมจริง
 ไม่ใช่พระธรรมปลอม ไม่ใช่กระดาษ ไม่ใช่ใบลานเอาไว้ทำ
 รังหนุ แล้วก็ไหว้ ๆ ๆ แล้วก็ว่าช่วย ๆ ๆ. ปฏิบัติธรรม
 คือปฏิบัติถูกต้องตามกฎของอิทัปปัจจยตา อันเป็น
 ธรรมะสูงสุดที่พระพุทธเจ้าก็ยอมเคารพ, สิ่งที่พระพุทธเจ้า-
 ยอมเคารพนั่นแหละ เราเอามาปฏิบัติ แล้วมันก็ช่วยพร้อม
 กันไปในตัว, ฉะนั้น ถ้าใครสวด *กาเยน วาจาเย ว เจตสา วา*
 แล้วระวังให้ดี ๆ นะ มันจะเป็นไสยศาสตร์ไปไม่ทันรู้ณะ. ขอ

ให้แน่นลงไปว่า เราทำถูกต้องแล้ว แล้วท่านก็ช่วยพร้อมกัน
ไปในตัว, ครั้งแรกถ้าอยากจะทำอ่อนนอน ก็อ่อนนอนด้วยการ
พยายามปฏิบัติให้ดีที่สุด ให้ตรงตามเรื่องของท่าน. ถ้าเรา
จะทำอ่อนนอน ถ้าเราจะขอร้อง เราจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง ตรง
ตามกฎของพระธรรม แล้วท่านก็จะช่วยในทันที พระธรรม
ที่ปฏิบัติกันนั้นแหละ จะช่วยพร้อมกันไปในทันที ไม่ต้องรอ, ที่
เรียกว่าอภาลิโก หมายความว่าอย่างนี้ พอปฏิบัติก็ได้ผล
ทันที ไม่ต้องรอ.

ความสัมพันธ์ ของพระพุท พระธรรม พระสงฆ์.

นี่ พระธรรมกับพระพุทเจ้าสัมพันธ์กันอยู่ อย่าง
ไม่มีทางแยกกันได้ พระพุทเจ้าแท้จริงคือตัวปัญญาที่มีอยู่ใน
จิต ที่มีความรู้หรือที่บัญญัติ, อธิปไตยเป็นพระธรรม
ปฏิบัติธรรมก็คือปฏิบัติอธิปไตย มันก็ช่วยทันที
เหมือนกินเหล้าเข้าไปก็เมาทันที ไม่ต้องขอร้องว่าให้เมา กินยา
พิษเข้าไปก็ตายทันที ไม่ต้องขอร้องว่าให้ตาย, กินยาแก้โรค
ถูกต้อง มันก็หายแหละ ไม่ต้องขอร้องว่าให้หาย. ฉะนั้น

มีพระธรรมสูงสุด คือกฎแห่งอิทัปปัจจยตา ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้และท่านเคารพนั้นแหละ เอามาช่วยเรา เอามามีในเรา เอามาสำหรับให้เรารู้ แล้วก็ปฏิบัติอยู่ มันก็ช่วย ให้หมตกิลีส ให้เป็นพระอรหันต์ไปเลย.

ทีนี้มองดูพระสงฆ์คนอีกคนหนึ่ง คือผู้รู้ตามพระพุทธเจ้า ไม่ได้รู้เอง ถ้ารู้เองเป็นพระพุทธเจ้า, เคยวานไม่ได้รู้เอง ก็ศึกษาจากพระพุทธเจ้า แล้วปฏิบัติอย่างเดียวกัน นี่จึงมีจำนวนมาก เมื่อพระพุทธเจ้ามีเพียงองค์เดียว. พระสงฆ์ก็มีมาก เป็นหมู่คณะที่มีโชคดี ได้มีโอกาสได้รู้ ได้เข้าใจในธรรมะสูงสุด คือกฎอิทัปปัจจยตา ดับทุกข์ได้ ต่างคนต่างก็ดับทุกข์ของตน ๆ ได้ รวมกันแล้วเป็นพระสงฆ์, มันก็อยู่ที่จิตใจอีกแหละ ไม่ใช่เปลือกร่างกาย.

พระสงฆ์ก็หมายถึงจิตที่รู้ตามพระพุทธเจ้า รู้อิทัปปัจจยตาแล้วดับทุกข์ได้, เป็นบัญญัติอย่างเดียวกัน แต่เป็นบัญญัติสมุขของบัญญัติใหญ่ คือพระพุทธเจ้า เป็นบัญญัติลูกน้องของหัวหน้า คือบัญญัติของพระพุทธเจ้า, นี้เรียกว่าหมู่สงฆ์ ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ดับทุกข์ได้เหมือนพระพุทธเจ้า. อยู่ที่ไหนล่ะ? ก็อยู่ในใจของคนอีกนั่นแหละ; อย่าไปหา

ตามวัดตามวา ซึ่งมันก็ยังเป็นเปลือก เราจะไปหาในใจของเขา
ได้อย่างไร หาไม่พบหรอก ต้องหาในใจของเราซิ.

เมื่อเราปฏิบัติตัวอย่างนั้นแล้ว ก็รู้จักพระสงฆ์ คือรู้
รู้เหมือนพระพุทธเจ้ารู้ ดับทุกข์ได้เหมือนพระพุทธเจ้าดับ อยู่
ในใจของเรา, นี่คือการพบพระสงฆ์ภายใน ว่าเรามีพระสงฆ์
อย่างนี้อยู่ที่หัวใจ หรือว่าอยู่ที่ความรู้ อยู่ที่ปัญญาที่มีในหัวใจ.
ครั้นรู้จักพระสงฆ์ในภายในอย่างนั้นแล้ว จึงค่อยหยั่งออกไปภาย
นอก เทียบออกไปในภายนอก ว่าคนอื่นก็ต้องอย่างนี้เหมือน
กัน, ถ้าเราดูภายในเห็น ดูภายในเป็น ก็อาจจะเทียบเคียง
ออกไปดูภายนอกได้. ข้อนี้มักกล่าวเป็น หลักในพระบาลี
ดูข้างในพบ แล้วก็จะค่อยเทียบเคียงออกไปดูข้างนอก ก็
ของคนอื่นได้.

เดี๋ยวนี้เราเทียบเคียงไปถึงใจ หัวใจของพระพุทธเจ้า
ได้ เมื่อเรารู้จนดับกิเลสได้เท่าไร เรารู้ความหมดไปแห่งกิเลส
รู้ผลของหมดกิเลสมีความสุขเป็นอย่างไร เป็นอย่างนี้, แล้วก็
เทียบเคียงไปถึงหัวใจของพระพุทธเจ้าได้ หรือเทียบเคียงไปถึง
องค์พระธรรม ที่กำลังทำหน้าที่อย่างนั้นได้. เราจึงรักพระ-

พุทธเจ้า รักพระธรรม, เชื่อพระพุทธเจ้า เชื่อพระธรรม,
 มอบกายถวายชีวิตแก่พระพุทธเจ้า แก่พระธรรม และแก่หมู่
 สงฆ์ที่ปฏิบัติเช่นนั้นได้ก่อนเรา. ถ้าเราปฏิบัติเช่นนั้นได้
 เหมือนกัน เราก็จะเข้าไปรวมอยู่ในหมู่สงฆ์นั้นแหละ, เมื่อ
 ถือว่าเที่ยงวันเรายังทำไม่ได้ เราก็ยึดเอาผู้ที่เขาทำได้ก่อนเรา
 เป็นหมู่สงฆ์ เป็นพระสงฆ์, รู้ได้โดยใจเรา เราจะเข้าถึง
 พระสงฆ์ชนิดนั้นได้ ด้วยจิตใจของเราเป็นอย่างนั้นด้วย
 เหมือนกัน.

พระรัตนตรัยภายใน.

ฉะนั้นเราจะรู้จักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
 ได้โดยจิตใจที่เข้าถึงสิ่งนั้น ไม่อาจจะรู้ได้ด้วยตา ไม่อาจ
 จะรู้ได้ด้วยมือคลำ มันรู้ไม่ได้, มันต้องรู้ด้วยจิตใจ ที่อบรมดี
 ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของอิทัปปัจจยตา. จิตใจที่ได้อบรมดี
 อย่างนี้ นั้นแหละจะรู้ จะเข้าถึงพระพุทธเจ้าพระองค์จริง
 คือความรู้ชนิดนั้น, แล้วจะรู้จักพระธรรมจริง คือความเป็น
 เช่นนั้น ความรู้เช่นนั้น ความเป็นเช่นนั้น, จะเข้าถึง
 พระสงฆ์ คือผู้ที่ทำได้เช่นนั้น จำนวนใหญ่หมู่ใหญ่ ที่ทำตาม

พระพุทธเจ้า ต่อเมื่อเรารู้ว่า เรา^{นี้}ได้ทำอย่าง^{นั้น} ได้หมด
กิเลสอย่าง^{นั้น} ได้ประสบความสำเร็จ เพราะหมดกิเลสอย่าง^{นั้น}.

ฉะนั้นจึงมีกล่าวสรุปไว้ในพระบาลี จะเป็นพระพุทธ-
ภยิตถ์ด้วยซ้ำว่า จะรู้จักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ต่อเมื่อ
คน^{นั้น}ปฏิบัติดับกิเลส ดับทุกข์ได้ พอสมควรหรือสิ้นเชิง,
ถ้าพูดกันอย่างตรงไปตรงมาก็ว่า จะรู้จักพระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์แท้จริงได้ ก็ต่อเมื่อคน^{นั้น}เป็นพระอรหันต์เอง
แล้ว. จะรู้จักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แท้จริงถึงที่สุด
ได้ หรือว่ายังไม่ถึงที่สุด แต่ก็รู้อย่างตรงจุด ถูกต้องแน่นอน
ว่ามันเป็นอย่าง^{นั้น} ๆ กิเลสเป็นอย่าง^{นั้น} ไม่มีกิเลสเป็น
อย่าง^{นั้น} เพราะว่าตัวเองทำได้ กำจัดกิเลสออกไปได้เท่าไร
ก็รู้จักความไม่มีกิเลสมากขึ้นเท่านั้น, รู้จักความไม่มีกิเลสมาก
เท่าไร ก็รู้จักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์มากขึ้นเท่านั้น.
รู้จักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่มีอยู่ในหัวใจของเรา
เมื่อไร ก็เมื่อเราทำได้อย่าง^{นั้น}.

นี่ จึงดูเถอะว่าพระรัตนตรัยอยู่ที่ไหน พระรัตนตรัย
ก็อยู่อย่าง^{ที่}ว่า, พระรัตนตรัยอยู่ที่ไหน พุทธศาสนาก็มี

อยู่ที่นั่น. พระพุทธศาสนาก็คือพระธรรมในชั้นตอนต่าง ๆ
 กัน พระธรรมที่เป็นปริยัติเป็นความรู้ ก็เรียกว่าพระศาสนา
 ที่เป็นปริยัติ, เมื่อเอาความรู้มาปฏิบัติก็เป็นพระศาสนาใน
 ชั้นที่เป็นการปฏิบัติ, ปฏิบัติแล้วได้ผลของการปฏิบัติ ก็เป็น
 พระศาสนาในชั้นปฏิเวธ. คำเหล่านี้ท่านทั้งหลายได้ยินแล้ว
 อากมาพูดหลายสิบครั้งแล้ว ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติคือ
 เรียนให้รู้ ปฏิบัติคือปฏิบัติลงไป ปฏิเวธคือได้ผลจากการ
 ปฏิบัติมา. มีปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธที่ไหน ก็มีศาสนา
 ที่นั่น เมื่อนั้น และเท่านั้น, เราเรียนรู้เท่าไร ปฏิบัติได้
 เท่าไร ได้ผลเท่าไร เราก็มีพระศาสนาเท่านั้น, เราทำได้ที่ไหน
 มันก็มีที่นั่น, เราทำได้เมื่อไรมันก็มีเมื่อนั้น.

ขอให้มองเห็นชัดอย่างนี้ แล้วก็ไม่ต้องคิดว่าหา
 พระรัตนตรัยนอกร่างกายตน แล้วก็ไม่ต้องคิดว่าหาพระ-
 ศาสนานอกกายตน จะไม่ต้องคิดว่าหาพระศาสนานอกกายตน
 อีกต่อไป; แต่จะคว่ำหาพระพุทธศาสนาในภายใน ซึ่ง
 เป็นอันเดียวกันกับ พระรัตนตรัยที่เรามีอยู่ในภายใน.
 พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือพระรัตนตรัยมีอยู่ในภายใน
 มีอยู่ที่จิตที่เป็นอย่างนั้น, แล้วเราเรียนรู้ ปฏิบัติได้ผล

อย่างนั้น มันก็มีพระรัตนตรัยที่นั่น มีพระพุทธศาสนาที่นั่น; อย่าไปมีพระพุทธศาสนาภายนอก ที่โบสถ์ วิหาร พระเจดีย์, อย่าไปมีพระสงฆ์ที่ลูกชาวบ้านห่มเหลือง อย่ามีพระธรรมที่หนังสือหรือใบลาน. ขอให้ทั้งสามอย่างนี้ไปรวมจุดอยู่ที่จิตใจ ที่ประกอบอยู่ด้วยปัญญา ซึ่งเป็นความรู้จนถึงกับทนอยู่ไม่ได้ ต้องปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วก็ได้รับผลแห่งการปฏิบัติ พระรัตนตรัยอยู่ที่นั่น พระพุทธศาสนาก็อยู่ที่นั่น.

นี่ วันนี้เป็นวันสำคัญ, เราต้องพูดจริงกันแล้ว พูด อ้อมค้อมอยู่ไม่ได้แล้ว มันจะตายเสียก่อนไม่ทันรู้, ก็ต้องพูดจริง ซึ่งพูดอย่าให้ทันตาย ให้คนเหล่านั้น ได้รู้เสียก่อนตาย ว่า พระพุทธศาสนาอยู่ที่ไหน พระรัตนตรัยก็อยู่ที่นั่น. มันจะหยาบคายไปบ้างก็ให้อภัยคนพูด เพราะว่าจะประหยัดเวลาจะพูดเร็วๆ อย่าให้ตายเสียก่อน, อย่าให้ชายหน้าคนบางพวกที่เขาเรียนที่หลัง เขาสนใจที่หลัง เขารู้มากกว่าเรา เราเรียนกันมาหลายชั่วคน บู้ ย่า ตา ยายแล้วยังไม่รู้, ถ้าเผื่อใครเขา มาเรียนเดี๋ยวนี้พักเดียวเขารู้ แล้วเราก็น่าละอาย. อาตมา กลัวอย่างนี้ แล้วละอายแทนอย่างนี้ จึงรีบพูด, ถ้าพูดอ้อมค้อม พูดเพราะๆ พูดอ้อมค้อม มันก็รู้ยาก. ขออภัย พูด

อย่างที่เราเรียกว่าถลกหนังหัวกันเลย หยาบคายใหม่? พุทอย่าง
ถลกหนังหัวกันเลย มันอยากโง่เ็นั้น, ฉะนั้น ขอพุทกันตรงๆ
เร็วๆ รุนแรง อย่างว่าถลกหนังหัวกันเลย.

ทบทวน.

นี่คือเรื่องพุทเป็นครั้งที่ ๒ ของวันอาสาฬหบูชาใน
วันนี้, ขอทบทวนว่า เป็นการพุทที่บอกให้รู้ว่า พระรัตนตรัย
นั่นแหละคือพุทศาสนา, พระรัตนตรัยตัวจริงไม่ได้อยู่ที่
วัตถุ ไม่ได้อยู่ที่พิธีรีตอง ไม่ได้อยู่ที่ของภายนอก, พระ-
รัตนตรัยอยู่ที่ความรู้อันถูกต้องของสติปัญญา ที่มีอยู่ที่
จิตใจที่อบรมดีแล้ว ที่ได้อาศัยร่างกายที่ได้อบรมดีแล้ว. ร่าง
กายของเรามีศีล วาจาของเรามีศีล อบรมดีแล้ว ก็เป็นที่ตั้ง
แห่งจิตใจ ที่จะได้อบรมให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ก็จะเกิดปัญญา ญาณ
ยถาภูตญาณ รู้ตามที่เป็นอย่างจริง; ในยถาภูตญาณที่รู้ตามที่เป็นอย่าง
จริง จะมีพระพุทจริง พระธรรมจริง พระสงฆ์จริง คือ
เป็นตัวความรู้ที่คับทุกข์ได้ ตามกฎแห่งอิทัปปัจจยตา. เมื่อ
พระรัตนตรัยอยู่ที่หัวใจที่ประกอบอยู่ด้วยปัญญา ศาสนาก็อยู่
ที่นั่น.

ศาสนาที่แท้จริง อยู่ข้างใน อยู่ในใจ อยู่ที่ใจของ
 ผู้ที่เล่าเรียนแล้ว ปฏิบัติแล้ว ได้ผลแห่งการปฏิบัติแล้ว.
 เรื่องปฏิบัติเมื่อถึงที่สุดแล้วมันอยู่ที่ใจ เรื่องปริยัติเมื่อรู้ถึง
 ที่ที่สุดแล้วมันก็อยู่ที่ใจ ปฏิเวธได้รับผลก็ต้องได้รับด้วยใจ,
 ฉะนั้น ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ จึงอยู่ที่ใจ เช่นเดียวกับที่
 พระรัตนตรัยก็อยู่ที่ใจ. ฉะนั้นใจนึกเดียวคงเดี่ยวสำคัญมาก
 เลย เป็นที่อยู่ของทุกสิ่ง, นรก สวรรค์ก็อยู่ที่นั่น อะไรๆ ก็
 อยู่ที่นั่น พระรัตนตรัยก็อยู่ที่นั่น พระศาสนาก็อยู่ที่นั่น;
 มันพูดตรงไปหน่อย เพื่อประหยัดเวลา. ถ้าเราจะพูดกันแต่
 ภายนอก เอาพระสิทธิ์ดัดเป็นพระพุทธเจ้า ก็เผาแล้ว เหลือ
 แต่พระธาตุแล้ว แล้วก็หาตัวไม่พบแล้ว, ถ้าอยู่ที่อยู่ที่อินเดีย
 ไม่มาอยู่ที่เมืองไทย.

เดี๋ยวนี้เราจะต้องรู้ พระพุทธเจ้าพระองค์จริง ที่อยู่
 ทุกหนทุกแห่ง เมื่อใดจิตใจรู้จักปฏิบัติบ้างจายตา พระพุทธ-
 เจาก็อยู่ที่นั่น, เป็นคนไทยก็ได้ เป็นแขกก็ได้ เป็นฝรั่ง
 ก็ได้ จะเป็นใครก็ได้ เป็นผู้รู้โดยแท้จริงซึ่งปฏิบัติบ้างจายตา กฏ
 แห่งความเกิดทุกข์และดับทุกข์ พระพุทธเจ้าก็อยู่ที่นั่น
 พระธรรมก็อยู่ที่นั่น พระสงฆ์ก็อยู่ที่นั่น, เมื่อสามองค์นี้

อยู่ที่ไหน พระพุทธศาสนาที่แท้จริงก็อยู่ที่นั่น. ^๕เดี๋ยวนี้ เราหวังจะอยู่ที่เปลือก ที่เปลือก เห็นแต่เปลือก, ที่พระเจดีย์ โบสถ์ วิหาร อะไรต่างๆ แม้แต่พระพุทธรูป จะสร้างกันให้ มาก ให้เต็มโลก ก็ไม่เป็นพระพุทธเจ้าได้ ไม่ช่วยให้เข้าถึง พระพุทธเจ้าได้.

เมื่อเขาบรรลुพระอรหันต์กัน ไม่มีพระพุทธรูปสัก องค์เดียว; มีพระพุทธเจ้า แล้วพระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า อย่า เอร่าร่างกายฉันเป็นพุทธรนะ ให้เอาธรรมะเป็นพุทธรนะ, ^๖ผู้ใด เห็นธรรมะฉันนั้นเห็นเรา ผู้ใดเห็นเราฉันนั้นเห็นธรรมะ, ท่าน ไม่ให้เอาร่างกายของท่านเป็นธรรมะ ให้เอาธรรมะเป็นพระ พุทธเจ้า, นี่เขาไม่เคยมีพระพุทธรูปกันสักองค์เดียว เขาก็ยัง บรรลुมรรคผลกันได้.

เดี๋ยวนี้เรามีโบสถ์ วิหาร พระเจดีย์ พระพุทธรูปกัน มากเกินไป กลายเป็นไสยศาสตร์ไป, สร้างด้วยความหวัง จะให้ช่วย ไปกราบไหว้อ้อนวอนจะให้ช่วย ตามแบบของไสย ศาสตร์; ต้องเก็บไว้ให้คนบัญญัติอ่อน เพราะไม่รู้ว่าจะเอา คนบัญญัติอ่อนไปทิ้งเสียที่ไหน มันยังมีอยู่ในโลก ก็เลย

ต้องมีไสยศาสตร์ไว้ให้คนปัญญาอ่อน ไม่ใช่สาวกของพระ-
พุทธเจ้า.

สาวกของพระพุทธเจ้าต้องเป็นคนมีปัญญากล้าแข็ง
ตามหลังพระพุทธเจ้า ไม่ต้องการไสยศาสตร์, จึงขอเตือนว่า
แม้จะจุดรูปจุดเทียน บูชาพระพุทธรูป ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ
พระพุทธเจ้า ก็ขอให้ทำให้ถูกต้อง อย่าให้เป็นไสยศาสตร์เลย,
อย่าให้หนีไปในทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะช่วยอย่างนั้นอย่างนี้ ตาม
แบบของไสยศาสตร์. **จงทำด้วยจิตใจที่รู้ในพระคุณของพระ-**
พุทธเจ้า อนุโมทนาพระคุณ สรรเสริญพระคุณ กราบลงไป
ด้วยคิดว่า จะปฏิบัติตามยิ่งๆ ขึ้นไป ; ไม่ได้กราบอย่างเชื่อ
เชิญให้มาช่วย ที่เชื่อเชิญทางไสยศาสตร์.

เพราะฉะนั้นขอให้ไปสะสางตัวเองกันเสียใหม่, ถ้า
ใครเคยกราบพระพุทธเจ้าอย่างไสยศาสตร์ รีบเปลี่ยนเสียเร็วๆ,
กราบพระพุทธรูปอย่างไสยศาสตร์ รีบเปลี่ยนเสียเร็วๆ ให้เป็น
กราบอย่างพุทธศาสตร์ คือสำนักในพระคุณของพระองค์.
กราบลงไป เพิ่มความเชื่อ เพิ่มความกล้าหาญ เพิ่มความพาก
เพียร ให้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนที่ได้ตรัสรู้, แล้วก็จะไต่ค่อยๆ

กลายเป็นน้อยๆ กลายเป็นน้อยๆ คือการเกิดใหม่ โดยโอปปาติกะ เป็นพระสงฆ์จริง หรือเป็นพระพุทธรเจ้าองค์น้อยๆ ตามหลังพระพุทธรเจ้าองค์ใหญ่ เรียกว่าเป็น *อนุพุทธะ*. พระพุทธรเจ้าองค์น้อยตามหลังพระพุทธรเจ้าองค์ใหญ่ เป็นอย่างนี้ได้ก็โดยโอปปาติกะ เกิดทางจิตใจ เคี้ยวนี้ ที่นี้ ไม่ต้องรอต่อตายแล้ว ; ใครรอต่อตายแล้วเป็นคนโง่ที่สุด โง่ที่สุดในโลก, ในเมื่อมันทำเอาได้ที่นี้และเคี้ยวนี้ แล้วไปรอต่อตายแล้ว จะไม่เรียกว่าคนโง่ที่สุดอย่างไร.

วิธีพ้นจากความ เกิด แก่ เจ็บ ตาย.

ฉะนั้น ขอให้รีบศึกษา ให้เข้าใจแจ่มแจ้ง, ปฏิบัติเต็มที่ ได้รับผลกันที่นี้และเคี้ยวนี้ ในลักษณะที่เป็น *สันติภูฏิกอกกาลิก* *เอหิภัสสิโก* *โอปนยิก* *บัจจัตตัง* *เวทิตัพโพ* เรื่องก็จบ มันจบเร็ว. พระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์อยู่ในใจ พระศาสนาอยู่ในใจ ใจก็เปลี่ยนเป็นพระพุทธรเจ้าองค์น้อยๆ หรือว่าเป็นพระสงฆ์เต็มๆ พระธรรมมีอยู่ในนั้น, ก็ครบหมดแหละ พระรัตนตรัยมีอยู่ในนั้น พระศาสนาก็มีอยู่ในนั้น มันก็เลยไม่มีความทุกข์ ; ความรู้เรื่องอทิปปัจจยตามีอยู่ที่

ไหน ที่นั่นไม่มีความทุกข์ ไม่มีความเกิด แก่ เจ็บ ตาย
 ้วย. เคียวนี้เรามันมายึดถือความทุกข์เป็นของแท้แน่นอน
 มีความทุกข์แล้วกร้องหม่ร้องไห้; ไม่รู้อิทัปปัจจยตาว่า อ้อ
 มันเช่นนั้นเอง เช่นนั้นเอง, เรื่องเกิด เรื่องแก่ เรื่องเจ็บ
 เรื่องตาย มันเป็นเช่นนั้นเอง ตามกฎอิทัปปัจจยตา.

เราอาศัยพระพุทธเจ้าเป็นกัลยาณมิตร แล้วเรา
 ก็พ้นจากความเกิด แก่ เจ็บ ตาย คือไม่เห็นเป็นตัวตน
 สำหรับจะเกิด แก่ เจ็บ ตาย, เห็นแต่กระแสแห่งอิทัปปัจจยตา
 ที่ปรุงแต่งขึ้น ธาตุ อายตนะ ไม่มีตัวเรา ที่จะเกิด จะแก่
 จะเจ็บ จะตาย; เจ็บไข้มาถึง ก็ดูเป็นกระแสอิทัปปัจจยตา,
 ถ้าจะต้องตาย ก็เห็นเป็นกระแสอิทัปปัจจยตา ไม่ใช่ตัวกู ไม่
 มีตัวกูสำหรับจะตาย ไม่มีตัวกูสำหรับจะอยู่ ไม่มีตัวกูสำหรับ
 จะเกิด มีแต่การปรุงแต่งโดยกฎของอิทัปปัจจยตา กิน
 น้ำ ลม ไฟ หรืออณู ปริมาณ ก็ตามใจ เป็นไปตามกฎของ
 อิทัปปัจจยตา. นี้ เรียกว่าได้อาศัยพระพุทธเจ้าเป็นกัลยาณ-
 มิตรแล้ว สัตว์ที่มีความเกิดเป็นธรรมดา ก็จะพ้นจากความ
 เกิด, สัตว์ที่มีความแก่เป็นธรรมดา ก็จะพ้นจากความแก่,
 สัตว์ที่มีความตายเป็นธรรมดา ก็จะพ้นจากความตาย, สัตว์

ที่มีอะไร ๆ เป็นความทุกข์ ก็จะพ้นจากความทุกข์. อย่ามา
 นั่งทอกลักฝังตัวเองว่า เรามีความแก่เป็นธรรมดา ไม่พ้น
 ความแก่ไปได้ แล้วก็ร้องไห้โฮ ๆ. เราก็มีความเจ็บเป็น
 ธรรมดา ไม่พ้นความเจ็บไปได้ นั่งร้องไห้โฮ ๆ. อย่างนี้
 ไม่มีทางที่จะเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า เพราะพระพุทธเจ้า
 ท่านตรัสไว้ชัดว่า อาศัยเราเป็นกัลยาณมิตรแล้ว ที่มีความเกิด
 จะพ้นจากความเกิด ที่มีความแก่จะพ้นจากความแก่ ที่มีความ
 เจ็บจะพ้นจากความเจ็บ ที่มีความตายจะพ้นจากความตาย แล้ว
 ทำไม่ไม่เอาเล่า. วิชาที่พระพุทธเจ้าผู้รู้ที่บัญญัติมา เคารพ
 กฎที่บัญญัติมา เอาจิตใจของเรา เราก็รับเอา แล้วก็เคารพ
 กฎที่บัญญัติมาเหมือนพระพุทธเจ้า ก็ได้ปฏิบัติอย่างเดียวกัน
 อาศัยความรู้จากกฎที่บัญญัติมา เอาชนะกิเลสและความทุกข์
 ได้ เรื่องมันก็จบกัน.

นี่วันนี้เป็นวันอาสาฬหบูชา วันเพ็ญแห่งเดือน
 อาสาฬหะ เป็นวันที่พระพุทธเจ้าท่านได้มอบหมายประทานให้
 ซึ่งความรู้เรื่องกฎที่บัญญัติมา แก่ปัญญาวิเศษทั้งห้า ซึ่งเรา
 เรียกว่า อริยสัจสี่ ที่จริงก็คือกฎที่บัญญัติมา. มีบาลีบาง
 แห่งเรียกอริยสัจสี่ว่า ตถาสี ตถาก็คือตถาคตา ก็คืออิทัปปัจจย-

ตา, ทาสี อริยสัจสี่ พระพุทธเจ้าท่านได้มอบให้โลกในวันนี้ โดยบัญญัติวัคคีย์เป็นผู้รับแทนคนทั้งโลก แล้วก็สืบต่อมาถึงพวกเรา.

เอาละ เป็นอันว่า วันนี้เป็นวันอาสาฬหบูชา จักขึ้นเพื่อบูชาพระคุณของพระพุทธเจ้า ผู้ได้มอบหมายความรู้เรื่องอิทัปปัจจยตา ที่พระองค์ได้ตรัสรู้แล้วเคารพ แล้วก็แจกจ่าย; ฉะนั้น เราควรจะต้องรำลึกถึงพระคุณอันใหญ่หลวงของพระองค์ในวันนี้ แล้วสนองพระคุณ ทอบแทนพระคุณ ด้วยการรับเอาไปปฏิบัติ, ก็จะเกิดพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ขึ้นในหัวใจของเรา, เรื่องจบ.

หวังว่าท่านทั้งหลาย คงจะได้เข้าใจเรื่องพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เพิ่มขึ้น ๆ ไม่หยุดอยู่เหมือนกับที่เรยนกันมาเมื่อเป็นเด็ก ๆ แล้วมันก็ตายตัวอยู่ที่นั่น. เดียวนี้มาเร่งให้มันงอกงามเจริญสูงขึ้น ๆ จนเราจะได้มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์อันแท้จริง, แล้วก็อยู่ในหัวใจเรา ไม่ต้องแขวน ไม่ต้องอะไร ก็ติดอยู่ในหัวใจตลอดไป. นี้ จะสำเร็จประโยชน์ ออกส่าห์มาทำพิธีอาสาฬหบูชา ก็จะได้รับประโยชน์คุ้มค่า ไม่เปลืองเปล่า ไม่เหน้อยเปล่า, เพราะได้

เข้าถึงสิ่งที่พระองค์ทรงประทานให้ในวันนั้น คือ ความรู้เรื่อง
 กฎอิทัปปัจจยตา, ตถาตา อวิตถตา อนัญญตตา รัมมัญ-
 จิตตา รัมมนิยามตา อิทัปปัจจยตาปฏิจสมุปาโท ช้อยาว
 เพื่อย เรียกสั้น ๆ ก็เหลือคำเดียวว่า อิทัปปัจจยตา; เป็น
 สิ่งที่มีอยู่ก่อนสิ่งใด บันดาลให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นมา แล้วก็
 ควบคุมอยู่ในทุก ๆ ปริมาณของสิ่งนั้น, พระเจ้าที่แท้จริง
 ของพุทธบริษัท จริงกว่าพระเจ้าไหน ๆ หมด. อย่าไปหลงว่า
 พุทธศาสนาไม่มีพระเจ้า; ถูกแล้วไม่มีพระเจ้าอย่างคน ไม่มี
 มีพระเจ้าหนวดยาวถือไม้เท้าหลังโกง นั้นไม่มีจริง แต่ว่าพระ
 เจ้าที่แท้จริงคือกฎของอิทัปปัจจยตานี้ เรามียิ่งกว่ามี มีอยู่ใน
 ทุก ๆ ปริมาณในร่างกายนี้ ทุก ๆ อนุภาคของจิตใจ, ทุก ๆ
 ส่วนของชีวิตนั้นแหละ มันมีพระเจ้าอิทัปปัจจยตาควบคุมอยู่.

ขอให้ ปฏิบัติให้ตรงตามกฎ แล้วก็จะไม่มีความ
 ทุกข์เลย กิเลสจะอยู่ไม่ได้, โดยอาศัยความรู้ที่ถูกต้องตาม
 กฎของอิทัปปัจจยตานี้ ทำลายกิเลส หรือว่าป้องกันไม่ให้
 กิเลสเกิดขึ้นมาได้อีกเป็นอันขาด, ทำให้จิตประภัสสรนั้นเป็น
 จิตประภัสสรตายตัว ไม่ให้โอกาสที่อุปกิเลสจะเกิดขึ้น ทำให้
 เศร้าหมอง; ก็หมดปัญหาแหละ อย่าเอาอะไรให้มากกว่า

นั้นเลย เอาเพียงความไม่มีความทุกข์อีกต่อไป ก็พอแล้ว, ขึ้น
 เอามากกว่านั้นบ้าง ขึ้นเอามากกว่านั้นจะบ้าง เอาเพียงไม่มี
 ความทุกข์เลยพอแล้ว.

เอาละ, อาตมาก็พูดรุนแรงไปสักหน่อย นี้ ที่ได้ขอ
 อนุญาตพูดอย่างปราชญ์ถาวรธรรม, ถ้าพูดอย่างเทศน์ แสดงธรรม
 เทศนาแบบเทศน์ พูดอย่างนี้ได้เมื่อไรเล่า เพราะว่าถ้า
 เทศน์ ก็ต้องพูดให้เรียบร้อยกว่านี้ ให้ไพเราะกว่านี้ ตามแบบ
 ของคำเทศน์; ต้องขอโอกาสพูดอย่างปราชญ์ถาวรธรรม พูด
 อย่างตรงไปตรงมา อย่างถลกหนังหัวกันเลยทีเดียว นั่นแหละ
 ขอโอกาสอย่างนี้แหละ. เป็นอันว่า การบรรยายเรื่อง
 พระรัตนตรียุคนั้นแหละคือพุทธศาสนา สมควรแก่เวลา
 แล้ว.

ขอยุติการบรรยายตอนหัวค่ำไว้แต่เพียงนี้ ถ้าอย่างไร
 ก็จะได้พูดกันอีกทีตอนดึก.

รายนามผู้บริจาคค่าพิมพ์
พระรัตนตรัยนั้นแหละคือตัวพุทธศาสนา.

คุณวรากร—พรพิไล ไรวา	๑๑,๐๐๐ บาท
คุณจุไร เทริญสุวรรณ	๒,๘๐๐ บาท
คุณอมเรศ—ภัทรา ศิลาอ่อน	๒,๕๐๐ บาท
คุณวีระ เลาหนุวัตติ	๕๐๐ บาท
คุณคารณี ศรีสำราญ และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณฉายศรี เลาหนุวัตติ	} ๑,๐๐๐ บาท
คุณบุญส่ง สุพรศิลาปชัย	
คุณนิตยา วงศาโรจน์	} ๕๐๐ บาท
คุณมรรยาท วงศาโรจน์	
คุณเขริน บริบูรณ์	
ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๖,๒๐๐ บาท

เราถือศาสนาอะไรกันแน่ ?

- ศาสนา ไบส์ถวิหาร การวัดวา
ศาสนา คือพระธรรม คำสั่งสอน
ศาสนา ประพฤติธรรม ตามขั้นตอน
ศาสนา พาสัตว์จร จวบนิพพาน.
- ศาสนา เนืองอก พอกพระธรรม
ศาสนา น้ำครำ ของเปิดหน้า
ศาสนา ภูตผี พาณิชการ
ศาสนา วิถีถาร กวนบ้านเมือง.
- ศาสนา ใหม่ใหม่ ร้ายกว่าเก่า
ศาสนา ของพวกเจ้า โจรผ้าเหลือง
ศาสนา ปัจจุบัน พันการเมือง
ศาสนา มลึงเม่ลือง เมืองคนเย็น ฯ.

W. Som... ...

รายชื่อหนังสือ ชุดหมุนล่อ

เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่	อันดับ	เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่	อันดับ	เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่
พระพุทธรูปเจ้ากลอน	๔	๒๔.	นิเวศน์	๒	๔๒.	อดัมมยตา กับ สันติภาพ	๑
การศึกษาคืออะไร ?	๑	๒๕.	วันครู	๑	๔๓.	พระรัตนตรัย	
การงานคืออะไร ?	๑	๒๖.	แผ่นดินทองต้องสร้างด้วย			ที่ทำงานทั้งหลายยังไม่รู้จัก	๒
ทรัพย์สินสมบัติคืออะไร ?	๑		แผ่นดินธรรม	๑	๔๔.	การพัฒนาชีวิตโดยพระ-	
สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตสำหรับมนุษย์	๑	๒๗.	เมื่อพอใจในหน้าที่ ที่กำลัง			ไตรลักษณ์จัดเป็นอดัมมโย๑	
ปัญหาที่เกิดจากการศึกษา			กระทำ ก็มีสวรรค์อยู่		๔๕.	ปาฏิหาริย์แห่งอดัมมยตา	๑
ไม่สมบูรณ์แบบ	๑		ที่ตนเอง. เมื่อไม่รู้จักตัวเอง			สหยาธรรมของอดัมมยตา	
ปาวธนา และธรรมะ			ก็ไม่รู้ว่าตนควรจะมีหน้าที่			และ อดัมมยตาแก้ปัญหา	
ในฐานะสิ่งที่ต้องศึกษา	๑		อะไร	๑		ของมนุษย์ยุคโบราณ	๑
ชาติในปัจจุสมุปปาท	๑	๒๘.	ความเป็นพระอรหันต์	๑	๔๗.	พระพุทธเจ้าที่ท่านยังไม่	
ทางออกที่ ๓ แห่งยุค		๒๙.	ธรรมะคุ้มครองโลก	๑		รู้จักและอดมคติของความ	
ปัจจุบัน	๑	๓๐.	กุศของชีวิต กับ เสน่ห์			เป็นแพทย์	๒
การบวชคืออะไร ?	๑		ของลูก	๑	๔๘.	การเห็นพระพุทธเจ้า	
ศาสนาคืออะไร ?	๑	๓๑.	กระแสน้ำแห่งชีวิตเป็นสิ่ง			พระองค์จริง และ	
ตัวตนคืออะไร ?	๑		ต้องรู้จัก	๑		พระพุทธเจ้ามีอยู่ใน	
อานาปานสติภาวนา	๑	๓๒.	สิ่งแรกที่จะต้องรู้จักนั้น			ทุกหนทุกแห่ง	๑
ธรรมะในฐานะสิ่งที่ต้อง			คือความทุกข์	๑	๔๙.	ชีวิตที่ไม่เสียชาติเกิด	๑
ศึกษาทั้งชนิดมีตัวตนและ		๓๓.	การหมดความเห็นแก่ตัว			หลักเกณฑ์ที่จะช่วยโลก	
ไม่มีตัวตน	๑		คือหมดทุกข์	๑	๕๐.	ให้รอดอยู่ได้	๑
คุณพระไม่ตาย	๑	๓๔.	ชีวิต คือขันธทั้งห้า			เล็กรอดแล้วมาอยู่กับ	
คุณพระไม่ตายและ			มิใช่ตัวตน	๑	๕๑.	อดัมมยตา	๒
เกิดมาทำไม ?	๑	๓๕.	อดัมมยตาภาถา	๒	๕๒.	ความไม่เห็นแก่ตัว	
ความรักดี	๑	๓๖.	อดัมมยตาประยุกต์	๒		และความสุขสามระดับ	๑
เกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่า		๓๗.	อดัมมยตาใช้หย่าอะไร			๕๓. อารมภกถาของการเล็กรอด	๑
"พระเจ้า"	๑		ได้บ้าง	๒	๕๔.	พระรัตนตรัยนั้นแหละ	
ครูคือผู้ทำหน้าที่สร้างโลก	๑	๓๘.	เด็กจะเป็นผู้สร้างโลก			คือตัวพุทธศาสนา	๑
การทำวัตรตามแบบ			ในอนาคต	๑			
โบราณ	๑	๓๙.	คู่มืออานาปานสติภาวนา				
ประมวลปรมัตถธรรม			อย่างสมบูรณ์แบบ	๒			
ที่คนธรรมดาควรทราบ	๑	๔๐.	การใช้อานาปานสติให้เป็น				
โลกอื่น	๑		ประโยชน์ในบ้านเรือน	๒			
ความเกิดแห่งทุกข์ และ		๔๑.	บทช่วยจำสำหรับเรื่อง				
ความไม่เกิดแห่งทุกข์	๑		อดัมมยตา	๑			

พระรัตนตรัยนั้นแหละคือตัวพุทธศาสนา.

- โบสถ์ วิหาร พระเจดีย์, พระไตรปิฎกที่อยู่ในตู้, พระสงฆ์ที่ไม่มีธรรมะ เป็นเพียงเปลือกของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เท่านั้น.
- พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่แท้จริง คือ บัญญัติที่ค้นพบพระธรรมที่เป็นกฎธรรมชาติ เรียกว่า กฎอภิปัจจยา และจิตที่รู้กฎอภิปัจจยา.
- พระพุทธเจ้าเกิดจากพระสัทธตตะ โดยวิธีโอปปาติกะ คือเกิดโดยทางจิตใจ.
- พุทธบริษัทจะต้องมีการเกิดทางจิตใจ คือรู้จักและเข้าถึงพระรัตนตรัยให้ได้ มิฉะนั้นจะเป็นพุทธบริษัทไฉ่.
- พุทธศาสนา มีกฎอภิปัจจยาซึ่งเป็นผู้สร้างโลก ควบคุมโลกและทำลายโลก เป็นพระเจ้า.
- กราบพระพุทธรูปด้วยจิตใจที่รู้ในพระคุณของพระพุทธเจ้า และตั้งใจจะปฏิบัติ ตาม เป็นพุทธศาสตร์ ถ้ากราบอย่างอ่อนน้อมขอให้ช่วย เป็นไสยศาสตร์ ซึ่ง เป็นศาสตร์ของคนบัญญัติอ่อน.
- พระธรรมคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่แท้จริง ปฏิบัติแล้วจะให้ผลทันที.
- มีพระรัตนตรัยที่ไหนก็มีพระพุทธรศาสนาที่นั่น.
- มีปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ที่ไหนก็มีพระศาสนาที่นั่น เมื่อนั้น เท่านั้น.
- อาศัยพระพุทธเจ้าเป็นกัลยาณมิตร คือปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎอภิปัจจยาแล้ว จะพ้นจาก ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย.
- ความรู้เรื่องกฎอภิปัจจยา อริยสัจสี่ และกถาสี เป็นเรื่องเดียวกัน พระพุทธเจ้าทรงมอบให้โลก ในวันอาสาฬหปุณณมี โดยบัญญัติจักษุเป็นผู้รับแทนคนทั้งโลก.